

Povestea Vorbiei 21

Revistă de cultură Asociația oamenilor de știință și artă - ECOSTAR 21

ISSN 2285 - 6919
ISSN-L 2285 - 6919

INTOL PRESS • Anul IV (XXIII), nr. 2(12) - iunie 2015

www.culturaarsmundi.ro

ȘTEFAN DUMITRESCU, UN SCRITOR ROMÂN CARE FACE CÂT TREI SCRITORI CARE AU LUAT PREMIUL NOBEL!

Lucian RUS

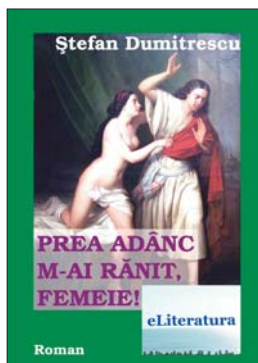
CRONICA LITERARĂ LA ROMANELE „FEODOR MIHAILOVICI DOSTOIEVSKI S-A SINUCIS LA BUCUREȘTI”, „MAREA DRAGOSTE”, „PREA ADÂNC M-AI RĂNIT, FEMEIE !”

L-am cunoscut pe Ștefan Dumitrescu în studenție, când, în anii 1970, frecventam cenaclul literar „Lucian Blaga” al Facultății de Filozofie, pe care îl conducea, și o făcea cu delicatețe. Mai știu că peste câțiva ani, după ce Ana Blandiana i-a făcut în revista „Amfiteatru”, nr 12, din anul 1971, un portret de scriitor fulminant, în care anunța venirea în literatura română a unui talent excepțional, Adrian Păunescu l-a invitat să-i deschidă Cenaclul „Flacăra”, pentru că ținea ca istoria Cenaclului pe care îl conducea să înceapă cu un scriitor promițător. Am citit în revista „Flacăra” că Adrian Păunescu a afirmat la această primă ședință că Ștefan Dumitrescu este o șansă a literaturii române, o mare șansă a literaturii române...

Apoi, pentru că după terminarea Facultății de Filozofie drumurile noastre s-au despărțit (îmi aduc aminte că trebuia să lucrez în presă, dar în martie 1973 Ceaușescu a dat un decret prin care se interzicea repartiția absolvenților de învățământ superior în presă, asta făcându-l să opteze pentru un post la un Liceu pedagogic din Bucovina sau din Dobrogea) când și când, în perioada comunistă, îl mai vedeam publicat de revistele literare de atunci, dar la intervale mari. După plecarea mea din țară în 1977 n-am mai știut de el multă vreme... L-am văzut după 1990 publicând în revistele de cultură on-line scoase de români în Germania, în Franța, în Canada, în Australia, unde a publicat Cronicile literare la cărțile multor scriitori români stabiliți în străinătate. Pe care încerca astfel să-i aducă în literatura română. Toate cronicile lecturate de subsemnatul și scrise de Ștefan Dumitrescu erau favorabile, încurajatoare, în care-i recomanda călduros pe autorii recenzați publicului românesc. Dar nu am văzut din păcate nici o cronică scrisă de alții la cărțile acestui scriitor generos, cu vocația prieteniei. Știam demult că în lumea literară românească invidia este suverană, că sentimentul de prietenie și de reciprocitate lipsește cu desăvârșire, așa că nu m-am mirat. Noi, românii, ne pricepem foarte bine să ne marginalizăm și să ne asasinăm valorile!

Mare mi-a fost bucuria când revenind în țară la sfârșitul anului 2014 am găsit în librăria Eminescu patru cărți semnate de Ștefan Dumitrescu. Este vorba de romanele: „Feodor Mihailovici Dostoievski s-a sinucis la București”, „Prea adânc m-ai rănit, femeie!”, „Marea Dragoste”, și de cartea de critică socială, filozofică, politică, sau mai bine zis de Eseul, sau de Monografia dedicată celor Doi Mari Dizidenți și Scriitori, Ioan Crișan și Paul Goma. Le-am cumpărat imediat pe toate patru.

Prima carte pe care am lecturat-o, fără să o mai pot lăsa din mână, a fost romanul „Feodor Mihailovici Dostoievski s-a sinucis la București”. Cel care m-a făcut să lectuez romanul acesta, primul a

fost titlul care m-a intrigat, chiar m-a frisonat, ca să folosesc această expresie. Cum adică Dostoievski s-a sinucis la București? Nu există nicio legătură între Dostoievski și București. De ce a folosit romancierul titlul acesta, doar ca să șocheze, este un roman suprarealist? Nu, nici pe departe, mi-am dat seama, după ce am terminat romanul, pentru că în romanul acesta Dostoievski și Nichita Stănescu sunt personaje principale. Amândouă sunt veridice, uimitor de vii și de autentice, le vezi în fața ochilor, sunt pilonii universului românesc, ai lumii literare și ai epocii din timpul lui Ceaușescu descrise în acest roman.

Abia după a doua lectură am înțeles semnificația titlului romanului, Dostoievski, ca și Nichita, sunt două chei, două vizoare, prin care pătrundem în lumea fastuoasă, grotescă și tragică a cărții, în universul romanului, care este extraordinar. În profunzimile sufletului omenesc și a sufletului românesc. În primul rând trebuie să subliniez că nu am mai citit niciodată un roman atât de bine scris, atât de profund, de inovativ și de cutremurător. Este cu mult deasupra romanelor lui Garcia Marquez sau Varga Lyosa, sau ale mai bătrânului Thomas Mann. Romanul acesta este de departe un roman de talie internațională, care ar fi best-seller pe marile piețe internaționale de carte dacă ar fi tradus și publicat în străinătate. Romanul nu se poate povesti pentru că este un roman parabolă, metaforă, o constelație de motive epico-filozofice care comunică între ele, dându-i romanului o arhitectură complexă polisemantică și polifonică. Acțiunea romanului se petrece în lumea scriitorilor din perioada comunistă, personajul principal fiind un scriitor, tipul geniului, foarte dotat, de o cinste ireproșabilă, dar și de o inconștiență profetică. Nu există în literatura română o carte care să descrie mai bine lumea literară românească, s-o deseneze în liniile și în cadrul ei balcanic, dar totodată să pătrundă în subconștientul, în memoria colectivă, instinctuală, ancestrală a acestei lumi. Lumea literară, în general egoistă, venală, individualistă, cenușie este urechea receptoare a adâncurilor sufletului românesc. Este cochilia în care rezonază întreaga ancestralitate și spiritualitate românească, patologiile psihologiei poporului român și aspirațiile spiritualității daco-române. Scriitorul, realizând admirabil portretul psihologic, sufleteș al celor doi mari scriitori, F M Dostoievski și Nichita Stănescu, analizează, punându-le față în față, cele două culturi și cele două Mari Suflete, cultura slavă și cultura daco-română, sufletul slav și sufletul daco-românesc.

Nimeni nu a realizat ca acest scriitor foarte profund o analiză atât de veridică și de complexă a sufletului românesc. Pe nesimțite, asistăm la procesul, chinuit și impresionat al nașterii din magma sufletului românesc, a Profetului, trimis în istoria acestui neam ca să întrezărească viitorul poporului român și al omenirii. În ultima instanță credem că romanul acesta cu nume atât de spectaculos, „Feodor Mihailovici Dostoievski s-a sinucis la București”, este cea mai profundă meditație asupra istoriei poporului român și a sufletului românesc... După lectură cititorul rămâne cu adevărat năucit, având

(continuare în pag.4)

POVESTEA VORBII 21

(Anul III (XXII), Serie nouă, Nr. 4 (10),
decembrie 2015 - 53 de numere de toate)

Constantin ZĂRNESCU

Revistă literar-artistică și publicistică, purtând numele unui celebru volum de poezii (scris și publicat de Anton Pann, la Rm. Valcea, în 1847), este una din cele mai interesante din Sudul Românesc. Acest recent număr se deschide cu un eseu, închinat operei lui Nicolae Manolescu, președintele Uniunii Scriitorilor din Romania, născut la Rm. Valcea, în 27 nov. 1939, și când în urmă cu câteva luni împlinea 75 de ani. Istoricul literar timișorean Dumitru Vladuț semnează (editorialul): « Cuvinte și idei în suferință » despre greșelile de limbă, confuziile lexicale și expresiile improprie și „barbarisme”, din cuvântările deputaților și senatorilor noștri sau din mass media românească actuală. Constantin Voiculescu publică articolele: „Eminescu în conștiința posterității” și „Gânduri ale unor mari scriitori despre limba noastră românească, cu valori înalt-morale, educative.

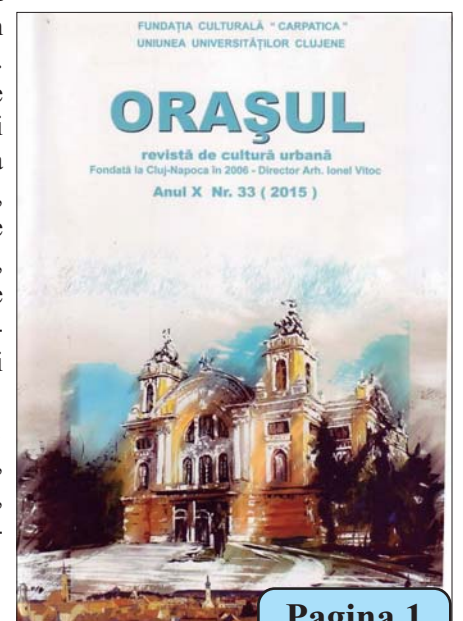
Rubricile închinată poeziei și debutanților cu versuri, proză și teatru sunt cele mai bogate; semnează adevărate cicluri: Felix Sima, Noni-Emil Iordache, Ștefan Dumitrescu, Petre Cichirdan, Paulian Buicescu, Gh. Mămularu, Adina Dumitrescu, Mihai Sporis, Ion Micuț, Marian Pătrașcu... Excelente schițe și povestiri semnează Gh. Paraschiv și Ana Andreescu (aceasta din urma - una din cele mai cunoscute traducătoare, din spațiul anglosaxon.

Cronici literare și recenzii - publică Domnița Neaga - « Povestiri din veacul ce trecu... » de Ion Drăghici; Mariana Criș - « Prima toamnă » de Răzvan Ionișescu-Gorj; Mihaela Radulescu - « Nicu Cismaru-un poet al nobleții sentimentale » etc.

Reținem și eseul filosofic « Despre ființă » de Vasile Cârstea; precum și relevantele cronici muzicale; una semnată de Mihai Sporis: « Concertul de Anul Nou de la Viena, 2015...perpetuum armonie în lume » și « Magnific colosal! Francesco Ionașcu, în concertul nr.1 de Dimitri Șostakovič » (la Filarmonica Rm. Valcea) scris de Petre Cichirdan. Student la Colegiul Regal din Londra, violonistul Francesco Ionașcu s-a născut, din părinți români, la 21 decembrie 1991, la Venetia și la 14 ani câștiga concursul de vioară « Tinere Talente » de la Râmnicu Vâlcea, același autor prevăzându-i destinul luminos de star mondial la acest instrument!

Povestea vorbiei 21 se încheie cu notele de călătorie ale unuia din cei mai prețuiți și cunoscuți teologi români contemporani, Arhimandritul Veniamin Micle: « De la Ierusalim spre Galileea și retur ». Născut în urmă cu 75 de ani, în Micleștii Maramureșului (Valea legendară a Chioarului), Arhim. Veniamin Micle „păstorește”, de ani buni, temeinicia și sufletele Mănăstirii Bistrița- ctitorie a voievodului Matei Basarab.

Povestea vorbiei 21 este o revista valoroasă, formativă educativă, atât pe plan literar, publicistic, cât și religios.

DUMITRU VLĂDUȚ: „TRANZIȚIA ȘI INCERTITUDINILE LIMBII”

Petre CICHIRDAN

Recent am primit de la colaboratorul nostru Dumitru Vlăduț din Timișoara această nouă carte scrisă de domnia sa, „Tranziția și incertitudinile limbii”, apărută în Editura Universității din Oradea în 2015. O ediție mai mult decât necesară pe rafturile oricărui iubitor de cultură, limba română curată, corectă, rămânând încă o cerință în atât în mediul academic, al specialiștilor avizați, cât și pentru publicul larg. Necesară, și pentru că oricât ai fi de avizat, o aruncătură de privire asupra regulilor de exprimare corectă, exemplele negative existente în mass media și cultura scrisă, constituie o trecere utilă a timpului cu un anume profit în bagajul de cunoștințe personal...Cartea a apărut în colecția „Studii și cercetări umaniste”, seria-Filologie, dar ea este interesantă și pentru celelalte medii, sociale, economice, tehnice!... „Caesar non supra grammaticos”, motto general, vine să completeze aria de interes a cărții, iată, adresându-se la cel mai înalt nivel!...al vârfului statului care trebuie să se supună regulilor gramaticale ale limbii oficiale, de cancelarie, folosită în stat. La început ne-am uitat pe lucrurile mai interesante, dar, captivați fiind de cursivitatea și ușurința-accesibilitatea limbajului, conținutului interesant și accesibil, am luat-o, cum se spune, bătrânește și am citit-studiat fiecare pagină din copertă în copertă...Așa, calm, trei-patru-șase zile! și ne-am trezit mai bogăți, lingvistic.

Citesc în „Enunțuri contradictorii” (pag. 23) faptul că „A protesta” este greșit folosit prin alăturarea cu „declarații diti-rambice”, expresia din urmă fiind folosită invers sensului propriu, acela de a fi exagerat laudativ!... „Huiduie pe Eminescu” în locul „Huiduie statuia lui Eminescu” ceva similar, după părerea noastră, cu un alt enunț contradictoriu, din lumea mahalalelor, „am fost și mi-am făcut nevoile pe” cum ar spune un comesean la un birt de cartier care nu are toaletă! și care este situat într-o intersecție cu strada Eminescu... Din păcate aici (Râmnicu Vâlcea) lângă Hanul Haiducilor, intersecția Carol - Episcopiei, blocul 5, alături de scara mea, mai ascunsă, acest fenomen descalifică pentru rasa noastră-vâlceană a ajuns exasperant. Desigur, în locul lui Eminescu fiind...Carol I!

Iată și niște erori din categoria celor tautologice care țin de

disprețuirea subiecților: „Femeia tot femeie” și „Studentii sunt niște studenți” sau pleonasmul: „I-am văzut cu ochii mei” sau „Părerea mea personală”...Alte erori, pleonasm prin parigmenon: „va propune... o propunere”, „niște reglementări... care reglementează”. Sau altele mai sensibile (vezi cartea!): „panaceu universal”, „topografia locului”, „protagonist principal” (pleonasm heteromorfe) sau „scurte alocuțiuni”, „ferm și hotărât” (pleonasm izomorfe)... Și frecvențele pleonasm: „promoție de absolvenți”, „deontologie profesională”, „cobai al unor experimente”, „clepsidra timpului”, „a recidiva din nou”, „glicemia din sânge”, „notorietate publică” (vezi cartea!), „numai” după „exclusivist”, „elocvență verbală”, „modul felului”, „cutremur de pământ”.

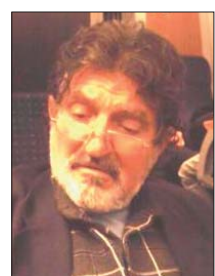
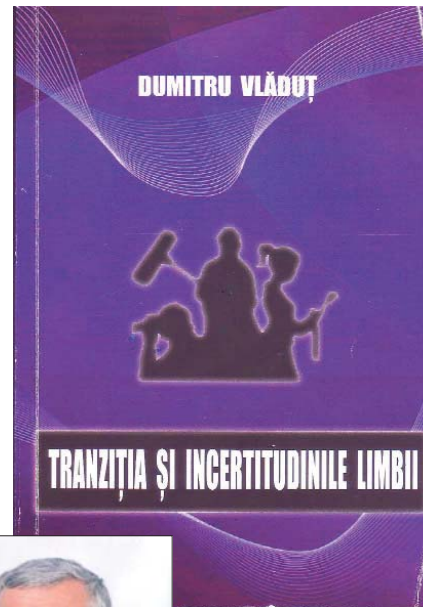
Continuăm să exemplificăm, pentru satisfacerea curiozității cititorilor noștri: greșit este să spunem „mijloacele mass media au informat”!... „mass media au informat” este corect. Alte greșeli: „urmărit internațional prin Interpol”, corect „urmărit prin Interpol”. Alte pleonasm (pag. 74-75): „mica căsuță”, „micuța bisericuță”, „revine din nou”... sau „autosinucidere”, „a se bifurca în două”, „clauze ce pot fi interpretabile”, „consătean cu”, „cea mai extraordinară carieră”, „poate fi realizabil”, „mi-am spus propria mea părere”...Iată și câteva de toată rușinea: „i se imputaseră picioarele” și nu „amputaseră”, sau confuziile: „inerva-enerva”, lucrulucrativ”, „apropia-apropria”, „familiar-familial”, „șerpar-șerpaș”...

Spune la un moment dat Dumitru Vlăduț că „argoul este cea mai nocivă latură a educației civile și familiare, după 1990, existența lui influențând proliferarea manelelor”. Ceea ce spuneam mai sus în legătură cu viața de mahala, nu este valabil la acest capitol al argoului, acesta, constituind o problemă mai complexă, o noțiune mai sensibilă. Argoul este căutat pentru a te „produce” mai isteț, mai direct, mai aproape de cei pe care vrei să-i „cucerești”. Observăm că argoul nu a putut fi evitat de societatea românească, cultura ei în general, dese fiind cazurile când fete premiate la olimpiadele de limba română vorbesc cu...„nașpa” sau în limbaj golănesc. În special tinerii fără o educație cât de cât livrească au înbrățișat argoul.

Acesta dispăre cu cât tinerii avansează în vârstă, cu cât se aliniază la viața reală, care nu iartă pe nimeni...Viață reală, însemnând independența în traiul de zi cu zi! Vlăduț face o istorie-binevenită de altfel-a acestui argou începând din epoca feudală, începutul scrisului tipărit și până astăzi, și asta doar în câteva pagini!...merită să citești cartea. „Măzdă”, „mită”, „plocon”, pentru vremurile de altădată, „bacșij”, „ciubuc”, „rușfet”, „peșcheș”, „șmecher”, „șperț” pe la Primul Război Mondial („șperț” vine de la germanul-culmea!-„sperzzeug” care înseamnă mănunchi de șperacle!...). Și iată ceva mai aproape de noi, „spagă” de la vechea „spangă” cu care se înțepau sacii în vamă, „mită”-iarăși-„țeapă”-înșelătorie prin escrocherie-și idioatele sintagme (cu iz de scuzabil): „a unge osia”, „a mișca din urechi”, „a deschide ușa cu piciorul”, „a ieși la interval”... Iată la capitolul „Hoți de buzunare” (pag. 104) apare inteligentul, „fraier”! de care este plină manelistica românească tinzând să culpabilizeze aproape întreg poporul român! Ia priviți ce origine sănătoasă are pentru a face, aproape,

sinonimă inocența cu prostia: „fraier” egal cu „husân” în germană „logodnic”, om naiv, prostănac!...știm că nația germană pune la loc de cinste munca! deci prostia și căsătoria fac casă comună cu prostia; paradoxal, în limba rusă există sintagma „cui îi place munca este prost” (rabota liubit durac) sau, la noi, parlamentarii și-au părăsit afacerile ca să devină salariați (cu multiple salarii) la stat! Iată, în idiș fraier este „husn” iar în ebraică „khsn”...

Trecem peste capitolul „grafii problematice” (pag. 104), unde ni se arată când se scrie cu un i și cu doi i cuvintele „membri, miniștri, parametri” și cum se scriu „noștri, voștri” mereu cu un i!...și ajungem (după ce ne spune că Morariu vine de la morar și deci se pronunță Moráriu) la „Utilizarea virgulei” (pag. 116). Aici trebuie să-l cităm pe D. Vlăduț, care exemplifică cu I.L.Caragiale căruia i se zicea și „Moș Virgulă” și care spunea despre ziarist următoarele: „cinstea și gramatica îl fac pe jurnalist!” Autorul adaugă și motto-ul „Caesar non supra grammaticos” (avertisment dat de un arhiepiscop unui împărat german, sec.XIV-XV) arătând că, nici ziaristică și nici cancelarie nu pot exista fără regula gramaticii! iar la pagina 138 spune Dumitru Vlăduț, chiar așa: „Socotim, în încheiere, că utilizările greșite ale expresiilor internaționale, celebre, trebuie combătute iar pretențiile culturale neacoperite de o adevărată folosire a acestora, descurajate.” mai scrie multe domnul profesor doctor de la Timișoara, Dumitru Vlăduț, în cele treisute patrusprezece pagini, cât are întreaga carte, noi, nesemnând decât o carte, ne facem datoria și ne oprim aici.

PAULIAN BUICESCU

PILDA FIULUI RISIPITOR

(SCENETĂ RELIGIOASĂ)

Crainicul:

Un tată avea doi fii...cel mic, îndrăzni a-i cere:
Ca să-mpart-agoniseala și, să-i de-a partea din avere!
Iar tatăl le-a împărțit...și, într-o Țară-ndepărtată
În chefuri și desfrânări, și-a risipit averea toată...

Venind atunci o foamete, fiul flămând, gol și hoinar
De-abia găsi să se "lipească", pe-o țarină, paznic-porcar...
De foame chinuit dorea, ceva roșcove din troc
Dar nu era cine să-i dea...nu avea milă nici un porc...

Fiul risipitor:

"N-am ascultat și-am risipit...argații tatălui, au pâine,
Într-u destul! iar eu pier, de-atâta foame, ca un câine...
Voi merge-acasă ca să-i spun, că eu la Cer mult am greșit...
Nu-s vrednic să fiu fiul lui...voi fi argat, dar, pocăit!"

Crainicul:

Venind spre milostivul tată, acesta l-a îmbrățișat:
Căzând peste grumazul său, cu dragoste l-a sărutat!

Fiul risipitor:

"-Tată, am greșit la Cer ca un prea nevrednic fiu
Pentru că mi-ai dat iertarea, m-ai înviat și rămân viu!"

Tatăl:

"-Să meargă slugile s-aducă haina ce-o avea dintâi,
Inelul ca un sigiliu, dar și încălțarea lui
Și-apoi să înjunghiați vițelul cel îngrășat
Să ne veselim cu fiul, cel pierdut, acum aflat
Sufletește, era mort...dar astăzi, a înviat!
Dovadă Mare că Cerul, din brațe nu l-a scăpat!"

Crainicul:

Venind spre casă de prin țarini, fiul cel mare, (derutat
de petrecerea din casă), slugile și-a întrebat:

Fiul cel mare:

"-Ce e cu atâta larmă, jocuri, cântec, frenezie?
Pentru cine se petrece cu atâta veselie?"

Sluga:

"-Casa este-n Bucurie, pentru fratele întors
Iar tatăl a tăiat vițelul, că l-a primit sănătos!"

Crainicul:

Fiul cel mare supărat, nu voia deloc să intre
Și pe tatăl îl certa...(nesocotind că-i e părinte!)

Fiul cel mare:

"-Iată, de atâția ani, în credință te-am slujit
Dar să petrec cu prietenii, un ied nu mi-ai dăruit...
Dar venind fiul acesta, ce ți-a risipit averea
Cu desfrânatele, bețivii, ai și dat petrecerea!"

Tatăl:

"-Tu ești cu mine întotdeauna, și-a mele ale tale sunt
Dar astăzi să ne bucurăm, prin jocuri, veselie, cânt
Că fratele ce era mort, iată că a înviat!
Pierdut era, însă acuma, lângă noi el s-a aflat!"

.....
"La Îngeri, mare Bucurie-i, când păcătosu-i Pocăit!"
Ne spune Luca în Scriptură, cum DOMNUL A Proorocit!"

Prof.Paulian Buicescu, Lic.Thg.Izvoarele & Șc.Gimn.Bacea-Movileni, Jud.Olt, membru L.S.R.Fil.Olt & U.Z.P.R.(Rev."Cultura vâlceană, ș.a.).

DESPRE FOLCLORUL STUDENȚESC URBAN

Constantin ZĂRNESCU

Motto:

Țineți minte trei cuvinte:
Că organul strămoșesc
Pe care nu-l pomenesc,
Însă toți îl ponegresc
Și de dânsul se-ndoiesc,
Nu-i din regnul masculin
Țineți minte cinci cuvinte
Că-i de genul feminin!...
(Folclorul urban)

Matematician de renume, ardelean, dăruit cu un persuasiv umor, cadru didactic, de peste patru decenii al Universității Tehnice Cluj-Napoca, dl. Ioan Indolean a ajuns un fel de Anton Pann al zilelor noastre, colecționând și structurând folclor „studentesc”, ajungând să producă cea mai complexă „arhivă”, audio-vizuală și, acum, după Revoluție, făcută publică (tipărită), a acestui gen literar mai puțin cercetat, aflat la granița dintre gândirea „orală”, „populară” și creația „intelectual-urbană”.

De la *Decameronul* lui Boccaccio, trecând prin *zicerile și cântecele „învățăcelor”* – „masteri și minesingeri”, din provincia franco-germană *Bürenn*, structurate în libretul profesorului (și compozitorului) Karl Orf: *CARMINA BURANA* – aparținând spiritului *latin-roman* al veacului al XIII; (considerată și azi cea mai receptată operă-oratoriu, din sec. XX); de la *Povestea vorbii* și *Nastratin Hogeia*, opere literar-populare ale lui Anton Pann; și până la nuvela „deochiată”: „Ionică cel prost” a lui Ion Creangă, – există un gen folcloric „urban”, „cult”, „ascuns”, „subversiv” și îndrăzneț, care apare cu deosebire, în timpul „sfârșitului” unor epoci; sau al „crizelor” sociale, în speță al dictaturii politice defuncte și al infinitei noastre „tranziții”.

Prof. Ioan Indolean l-a numit cu o expresie nimerită, care s-a impus (și activând și în interiorul *spiritului universitar*): *folclor studentesc*. El nu a mai fost reprimat, repudiat, interzis, după 1989; și a izbucnit cu o putere nemaipomenită „la vedere”, pur și simplu, a explodat. Merită să ilustrăm doar un singur caz, trecut din cultura studentescă orală, spre cultura scrisă (chiar de către universitarul nostru), „zicere” devenită „proverbială”, adică arhicunoscută, despre *studentul* (agronomist) care, aflat în gara Cluj, ajută o bătrânică „zexagenară” să-și urce bagajele în compartiment; apoi, întinzându-i o mână, o urcă și pe dânsa. Doamna cea onestă îi mulțumește de mai multe ori studentului, nevenindu-i să creadă că mai există tineri civilizați, „cavaleri”, „manierați”, astăzi. Studentul îi răspunde, brusc, aproape nonșalant: „– Doar am devenit inginer, ce ***”. „– Doar sunt un domn, ce ***”.

(Invităm lectorul să... „vizualizeze”, „de unul singur” *asteriscurile*, ori puncte-punctele, întorcându-le și răsturnându-le pe toate părțile.)

Această expresie intempestivă, însă sinceră, relevându-ne educația junelui circula „pe șoptite”, încă de la sfârșitul anilor '80 ai erei ceașiste. După „evenimentul revoluționar”, din Decembrie, ea a pus o înaltă problemă de *morală publică* și de *îndrăzneală estetică*; de libertate a expresiei și de cercetare a unor „adevăruri ocolite”, în toate artele!... O foarte tânără scriitoare, Ioana Băiețică a introdus expresia cu pricina, într-o producție cultă literară, post-modernă, transformând-o într-un *leitmotiv*, prin întreaga sa carte și chiar fixând-o și pe coperta a IV-a, reluând expresia studentului, mutându-o spre profesiunea spre care ea râvnea: „– Doar sunt scriitoare, ce... (***)!” „– Doar sunt o doamnă, ce ***!” Un juriu matur, competent, format din scriitori consacrați, a și nominalizat-o pe Ioana Băiețică la un premiu literar. Iar acad. A. Buzura (de la secția *lingvistică* a Academiei Române), a citat așa cum auziți expresia (iarăși cu pricina), într-o conferință, publicată la Craiova, în nov. 2014, numită *Cenzura comunistă și anticomunistă*, trăgând sincera concluzie că autoarea noastră (Ioana Băiețică) ar „fi trebuit să se autocenzureze!”

Lucrurile s-au complicat însă, în presă, atât pro, cât și contra, iar foarte îndrăzneța prozatoare a devenit cunoscută, mai degrabă „auzită”, decât „citită”; împărțindu-i pe cititorii intelectuali, fiindcă despre aceștia este vorba, cumva „diferențindu-i”,

răscolindu-le spiritul.

Prof. Ioan Indolean a tipărit un număr considerabil de cărți, având ca generos și puternic subiect: *folclorul studentesc*. Fiind interzis, trebuie să îl datăm și definim (și) *anterevoluționar* și *postrevoluționar*; iată unele din volume: *Viața (studentului) Bulă* (1992); *Din memoria amfiteatrelor* (1996); *Terapia de schop, în economia de piață* (1998); *Cetățeanul turmentat* (2000); *Anecdote potrivite, epigramatice* (2003); *Zâmbete discrete...* (2007); *Pilule umoristice, pentru mileniul trei* (2006); *Să râdem cu Bulă (fără catalog)* (2009); *Influența razelor de lună asupra galoșilor de gumă* (2008); *Râsete în culori* (2009); *Răspunsuri deocheate, la întrebări* (2012); *Pe undele muzicii* (2011); *Umorul salvează amorul* (2013); *Adam și Deva* (2013); *Hipocrate se-amuză!* (2014); *Prostănații sub clar de lună* (2015) ș.a.

*

Încă din literatura antichității, de la *Măgarul de aur* al lui Appuleius, până la Boccaccio și Cervantes, s-a putut observa (și *studia*) că *istorisirile populare* („naratione vulgaris”), au pătruns, încet, dar *irepresibil*, în cultura scrisă, fiind numite, încă din sec. XIX încoace, cu un termen științific anglo-saxon: „folclor”; și că ele *mimează* seriozitatea, *parodiază* filosofia (și morală) socială, oferind „culmi”, „dichotomii”, „dileme” („din care nu se poate ieși”), „aproprieri”, „paradoxuri”, cultivând o temă dureros – omenească, pe cea dintâi poziție, indiferent de vreme, puternic îngroșată, în carbune „politic”, autointitulată... „prostia universală”; și indiferent de clase, vreme, ori „pături” sociale!... Expresii esențiale, „ziceri” – „epigramatice și proverbiale”, „parologisme” (numite și „idiotisme”), nu fac decât să ducă la *faimă*, să „celebreze”, chiar să „sinonimizeze” această *prostie*: (în) *nerozie, negliobie, mojie, bādărănie și tâmpenie, imbecilitate, mitocănie și nătângie!*...

O antologie, cu pretenții „inedite” a Prof. Ioan Indolean: *Prostănații sub clar de lună* (Ed. Napoca Star, 2015), „divide et impera” această „meteahnă” universală în subcapitole clar științifice: „Proștii în familie”; „în socialitate”; „Prostia la locul de muncă”; și nu în ultimul rând, desigur: „Prostia – boală rușinoasă (cu ilustrări savante)”, în mediile *oamenilor cu carte*, mediile *studentești* ș.a.). Această *hrestomație* (orală-folclorică, acum văzând „lumina tiparului”) nu se adresează „categoriei discutate” (prostimea), ci „oamenilor care au de-a face cu agresivitățile acesteia”, susține autorul nostru. El speră să îi ajute pe aceștia „să depisteze și să neutralizeze una dintre cele mai vajnice și neguroase *puteri, care au împiedicat... progresul și fericirea omenirii*”, fiind „mai influentă decât Mafia – și chiar mai pătrunzătoare decât propaganda Comunismului” (s.n.).

Prostimea e văzută, *in abstracto*, ca o piramidă, „matematică și politică”; aproape ca „un imperiu”. „Două lucruri sunt infinite: *Universul și prostia omenească!*... Dacă un om este prost, nu poți să-l *deprostifici*”. „Proștii au fost creați, cei dintâi și dintâi, de către Dumnezeu, *ca să își facă Mâna!*...”. „Prostia se vede, rapid, ca și chelia”. „Înțeleptul își petrece timpul cu poezia și științele, în vreme ce nerodul doarme, mănâncă, dansează și visează! El nu ar mai suferi de seninătate și fericire, dacă ar avea tot ce îi trebuie; și trece dintr-un eșec într-altul, fără să își piardă demnitatea!” (...), *Drepturile omului la prostie* duc la dezvoltarea liberă și independentă a personalității. Cu toate că nu se știe prostia de-i molipsitoare, totuși se recomandă a se evita aglomerația! (...) Degeaba ai facultate, dacă nu ai liceul!... Și 7 ani de acasă, dacă n-ai Academia... Așezați-vă bipezi, în amfiteatrul nostru, ca să încăpeți mai mulți!...” Etc.

Și iată și unele „ziceri” și „versete antonpanești” și „nastratinești”, aduse la zi de studenți și memorabile: „*Prostia e vâl lucios/ Și prin față și prin dos!*...”, „De vom stârpi prostia, cum pare logic./ Nu vom perturba, oare, *echilibrul ecologic?*...”. Despre *toleranță*: „Prost cu prost, când se-ntâlnește./ Lesne se îngăduiește!” „Deștept ori prost, mareț sau mic/ N-avem de unde ști, tăcând chitic!...” „Când democrația taie și ajustează

picioarele scaunelor, în politică ori în cultură – aceasta nu mai e prietenie, pace, conciliere, cooperare, ci *prostie* și o nouă *dictatură!*”.

Prof. Ioan Indolean concludă, uneori, drastic: „Nu faci nimic, trimițându-l pe prost la Universitate!... Pur și simplu faci din el un prost mai cu școală!... Fiindcă, cu prostul care n-are școală, te lupti puțin și ai scăpat! Lupta devine, însă, colosală cu prostul care are școală!...” „Pentru că nivelele de cultură ale prostului se află sub nivelul Mării – iar prostul, atenție, devine conștient și mândru de nivelul său!...” Totuși, prin definiții, clasamente, statistici, *Universitatea* îi împarte, didactic, pe proști, în trei: „proști de gașcă”, „de taraf” și „de orchestră” (dintre acești din urmă recoltându-se „cadre” pentru *instituțiile politice!*...).

Din punctul de vedere al *eficienței* politico-economice, iată: întâlnindu-l pe un nerod cu o femeie deșteaptă, sclipitoare „poți fi sigur că se naște o *pensie alimentară!*” Însă, amestecați în cristelniță, o studentă neroadă, cu un bărbat cult, „poți paria că se va naște un bitang” (un „copil din flori”).

Atenționându-ne că, la români, „*acupunctura* a fost introdusă și folosită, încă de pe vremea lui Vlad Țepeș”, prof. Ioan Indolean amintește că *anonimii tineri*, creatori de „folclor studentesc” sunt sarcastici, până la cruzimea expresiei, parodici, satirici și ironici. Ca și în Evul de Mijloc, „*zicerile*” se transformă în „anecdote”, „narațiuni” ori „poeme literare”! *Declarația de dragoste a unui june ungur către iubita sa româncă* este o capodoperă. Ea începe sincer, epopeic și cosmic: „Ești frumoasă, ca un stele! Și mi-ai rupt inima-n doi!” ș.a. Comparații ori apropieri („asemnări”) sunt de multe ori mai tentante decât *culmile* ori „diferențele”. *Fecioarele și muzica, Femeia și Africa, Femeia și tabelul lui Mendeleev, Femeia și Luna* („Partenera iubită ar trebui să apară seara și să dispară dimineața, precum Luna!”) Dar „studenta modernă?” Cum diferă dânsa de celelalte? Prin simplul fapt că, dis de dimineață, ea se întoarce acasă!...

Despre bărbați, vârstele și pe-„trecherile” lor, *zicerile* sunt mai aspre și limpezi: „Bivolul bătrân, care nu mai apare, politic, în arenă, cum ne consiliau latinii, pe cât diferă el de vițelul de aur încă june?...” „Taurul poate să devină tată. Bivolul, soțul și bărbatul vacii, însă, doar *unchi!*...”.

Iată și un paradox postrevoluționar, privind o categorie socială discretă, aproape „inedită”; zice, deci, *znoava*, șotia: „Auzi!... Apar, după *Revoluție*, tot mai mulți *gay!* Cum se explică?...” „E de neînțeles!... Pentru că ei *nu se înmulțesc!*...” Iată, *la zi*, și o *culme a geografiei*: „Să pătrunzi în *Peștera Muierii*, tu singur, ca membru-turist, însă lăsându-ți *rucsacii* afară!...” Sau: „Să vâri vârful muntos *Omul* tot în... *Peștera Muierii!*...” Și o *culme*, în sfârșit, cu pretenții științifice, zisă a *algebrei*: „să urmărești să te combini cu *două necunoscute*, în același timp; și să nu poți să *rezolvi niciuna!*...” Sau a *geneticii*: „să încrucișezi o *capră* (de lemn) cu un *șap* (de bere)”.

Pe măsură ce apar și sunt rânduie, la lectură, *diferențele*, întâlnim un umor persuasiv, aproape usturător, crud, interpretabil *politic*, apoi „filosofic”! Diferența dintre *Rege* și *Președintele Republicii*, spre ilustrare: „Ei bine!... Regele trebuie să fie neapărat fiul tatălui său!... Președintele nu este obligat!...” Intrăm, încet, în „proverbele”, „zicerile”, relațiile postrevoluționare, dintre bărbat și femeie: acelea de „libertate” și „egalitate”. Despre *fraternitate*, iată un precept *ambiguu*, la penticostali și bapțiști: „Soră! Frate! Vreau trupul tău!...” (Este, desigur, o *declarație de dragoste*, „în direct”, făcută „în public”, la televizor.) Toate acestea, *necenzurate*, fiind tipărite și în *organul central al femeii* – revista „Femeia”, de unde le-a cules și preluat și Prof. Indolean.

Intrăm, astfel, pe neobservate (exact cum crește covorul de iarbă, în mai), pe terenul unor sentințe și ziceri *noi*, „absurde”, usturătoare, ironice, chiar socratice și sarcastice: „– Intrați!... Fiți pioși! Sunt aici și luptători, chiar martiri, care au murit în timpul *Revoluției* din Decembrie!... Teroriștii, și ei, pot fi văzuți peste tot, pe o razie de 22 de km²!...” „Asta până să înceapă defilarea regimentului «Horia, Cloșca și Crișan!»!...” „Drept e că tuturora le este frică – de viață și moarte!...”

Pentru că decesul, în grămadă, pe baricade, i se poate întâmpla oricui!...” „Toți avem un destin marcat de fatalitate și de soartă! Ca și de îndatoririle și drepturile omului!...” „Omul, ca și pomul, ei bine, mai ales ca persoană socială, nu poate fi nici acuzat, nici încâtușat și nici ofensat, sau maltratat, mai înainte de a fi condamnat!...”

După 1989, ne spune „folclorul studentesc”, rolul femeilor în societate pare chiar mai ridicat, întărit și accentuat. Iată o *interpelare* și în aceeași vreme, o *invitație* a președintelui *Camerei*, făcută special lor: „Doamnelor deputate, vă rog, nu castrați această lege!... Fără acele puncte 7 și 8 de la Timișoara, ea devine impotentă!... Se va ajunge și la *privatizarea de libertate*... Nu tăceți! Faceți un efort. Gândiți!... Însă, cu voce tare!... Ce mai încolo și-ncoace!... Tot astfel e cu gay!... Ne lipsește, încă, vidul legislativ!... E bine că pe slătari, căldărari, violoniști îi numiți cu un slogan latinesc: *romi!*... Și pe gay tot gay!... Că e fără vulgarități și fără populisme!... Suntem de acord chiar și cu sloganul de pe frontispiciile cluburilor gaylor, cu o expresie sugestivă și onestă: «*O fată mai găsești, dar o un prieten ba!*» Lăsați!... Lăsați!... Fiindcă o să treacă și tranziția asta – confuză și amestecată!... Știți cu ce-avem noroc?... Cu echilibrul ecologic și paralogic, din Natură și Agricultură!... Fiindcă, dacă n-ar fi fost *femeile*..., ah, *femeile*..., poate că toți *am fi devenit gay!*...”

Studentii și *folclorul studentesc* au re-actualizat chiar și un personaj fabulos: bătrâna din Băicoi, care s-a întors, teafără, dintr-unul din războaie; și au inventat, alături de ea, alt personaj: „blonda din Pleșcoi”; dintr-o localitate nou afirmată pe harta țării, unde are loc un strașnic festival trimestrial al „salamului popular”, al „afumăturilor” și al „pastramei”, care debutează cu un fel de *lozincă*, chiar *moto*, ce le îndeamnă, nu doar pe gospodine, să cumpere produsele, atârnat frumos, pe niște garduri și porțițe și rafturi etnografice, chiar sub acel motto, al „blondei din Pleșcoi”, care a sponsorizat, ministerial, festivalul. Iată *zicerea-lozincă*: „Pentru un cârnat – iau tot animalul...”

Există chiar unele *cutume*, „decrete”, „legi”, pe care studenții contemporani le iau din istorie și le reactualizează, transformându-le în *folclor*, cu o circulație penetrantă, specific „studentească”, aproape *cultă* (Noi am îndrăzni să le numim „bancuri intelectuale”, sau „metaproverbe” – artistice, *politice* și *metafizice*). Au dispărut, iată, chiar și *diferențele dintre români* (fie ei olteni, moldoveni, bănățeni, ardeleni – „cei cu mintea molcomă”, cândva, deveniți, astăzi, în tranziție, *mai rapizi*), ceea ce înseamnă că, din punct de vedere al mentalității studentești, *spiritul național s-a omogenizat!*... Nu mai este *inter-provincial!*... Nu mai râd românii unii de alții!... Iată un *metabanc*, o *zicere* „postmodernă”:

„– Care este *diferența* dintre un *român de mijloc* și *prințul Hamlet!*” Hamlet spune: „Ah!... A fi, sau a nu fi!”, rămânând suspendat, atârnat de această bizară întrebare nefericită. Românul spune: „A fi, sau a nu fi?!... Mama Măsi!... *Fie ce-o fi!*...”

(urmăre din pag.1)

nevoie de timp pentru a-și reveni, pentru a-și aduna gândurile, pentru a lăsa informația conținută de universul românesc să se sedimenteze în ființa lui. De departe romanul acesta este unul dintre marile romane ale secolului XX. Tipărit în oricare altă țară, în străinătate cu siguranță romanul va fi considerat un mare eveniment, un best-seller. Ce păcat că unii critici din România tac (așa suntem noi, românii, când este vorba să ne recunoaștem valorile. Ce rușine!) și nu mediatizează romanul, nu-l interpretează, nu se apleacă asupra lui.

După lectura, a doua lectură a romanului lui Dostoievski, am fost desigur curios să văd dacă și celelalte două romane se ridică la înălțimea lui. Așa că următorul roman lecturat a fost „Marea Dragoste”. Tot un roman de dragoste ca și romanul „Feodor Mihailovici Dostoievski s-a sinucis la București” (care este în primul rând un roman de dragoste) și tot un roman dostoievskian, pe care nu-l mai lași din mână. Cele trei romane lecturate de noi, unul după altul, și care realmente ne-au cutremurat (au un efect teribil asupra psihologiei lectorului) sunt romane dostoievskiene, pentru că dacă Dostoievski se folosește de evenimentul teribil, care este crima săvârșită de un personaj asupra altui personaj, și care declanșează trăirile filmice ale personajului principal, prilej cu care autorul pătrunde în profunzimile sufletului slav, al

Această „șotie filosoficească”, precum ar fi fost numită, în alte secole, re-actualizată, ține de *tainele lingvistice*, de „caracterul dublu *al limbajului*”, de ambiguitățile expresiei *artistice*. Caracterul lor caragialesc și urmuzian-absurd rămâne irefutabil, irepresibil.

Însă, mai există o *concluzie*, care l-a făcut pe prof. Ion Indolean să se ocupe (și) mai accentuat, intens, după 1989, de *folclorul studentesc-urban*. Sarcasmul, ironia, cruzimea, aproape „*sadismul*” expresiei rămân specifice *începutului* și *sfârșitului* unor ere, epoci (iar azi, chiar mileniu – *Mileniul III*). Ce cântau, oare, studenții, la trecerea dintre veacuri, „*învățăceii*”, „*ciracii*” și „*novicii*”, în *CARMINA BURANA*? „Bea tot omul! Tot poporul! Tot statul și natul!.../ Beau și popii/ Și diacii./ Bea și Papa. (...) Eu sunt abatele din Cuca/ Sunt *stăpânul!*.../ Și țin la sfat băutorii./ Cel ce mă caută, dimineața, în cârciumă./ Va ieși, spre seară, dezbrăcat!...” (Trad. Petre Cichirdan, *Carmina Burana*, Ed. „Intol-Press”, 2008).

Nu este deloc straniu că folclorul studentesc a reintrodus, în circulație, și o aspră *lege* (să nu-i zicem *ucaz* sau „ordonanță de urgență”), dată de domnitorul Caragea, în 1818, când fiica sa, Ralu, tocmai a înființat cel dintâi teatru, în București; și când junii arătasera aplecare, spre „*dezământ*”, dragoste la prima vedere și *desfrânare!*... Este o *capodoperă* de expresivitate *involutară* a culturii române, are a ajuns, azi, (re)cunoscută, pe de rost, prin *umorul studentesc*, șlefuită, continuu, prin viu grai, cu modificări imperceptibile, „*corecturi*” și *simplificări*, pe care, totdeauna, le impun „*codurile oralității*”. Și, încă un amănunt, cu totul esențial: *Legea lui Caragea* s-a dat cu trei ani înaintea cumplitei *Revoluții a lui Tudor Vladimirescu!*... Cum decăzuse morala publică, în acea epocă, aflată, încă, sub imperiul turci?... Cum au supraviețuit, în folclorul *studentesc*, unele subcapitole, precum: „*femeile și eunucii*”, „*Fecioara și sultanul*”, „*femeile și călugării*”?... Care sunt *sinonimele* „*frivolității*” („*preacurviei*”, *virilității*, „*virginității*” și „*necinstei*”?... (adică „*agresiunii sexuale*”, „*violului*”?...), în acele vremuri de „*zaveră*”?... Sau *zicerea*: „*Fetele bune ajung în Rai! Dar cele rele? Merg la Istanbul!*...”. „*Ca și Viorica, cea vrednică, precum furnica, lăsându-l pe Constandin fără nici un ban!*...”

Iată *Legea domnitorului Caragea*, valabilă moralicește chiar și astăzi, la îndemâna *memoriei colective*, dar „*citită pe șoptite*”, în „*alt registru*”, grație șlefuirii și „*stilizărilor*”, produse de folclorul studentesc-urban, isteț și năzdrăvan:

– „Cel care va îndrăzni să se răpezească asupra *feteceniei* unei fete, cu *spermeleagul* său, învârtoșat, spre a o zăvizi (*pătrunde*, n.n.), aceluia june să i se tăie preascărbavnicul și spurcavnicul *mădular* –și să i se arunce *la rațe!*...”

*

Cercetarea acestui soi de folclor îndrăzneț, fabulos, numit studentesc-urban a reprezentat pasiunea de o viață a Prof. Ioan Indolean. Concluziile rămân acelea că nu *pudoarea*, *cenzura*, fie ea și „*comunistă*” ori *autocenzura*, fie ea și... „*anticomunistă*” ori *puritanismul religios*, trebuie exercitate, în publicarea

și receptarea lui, ci criteriile și conceptele literar-umoristice, *satirice* și *estetice*. Astfel, printr-o fericită coincidență a lecturilor, vom încheia cu o idee scilipitoare, găsită într-o *cronică literară* a scriitorului și eseistului bucureștean (el însuși iubitor de *umor*): Alex Ștefănescu. Este în discuție, cronică sa la un roman, numit *SÂNGE SATANIC*, al unei june „scriitoare rebele”, pe nume Cristina Nemerovski (și publicată în „*România literară*”, nr. 13, pag. 16, 2015).

Cristina Nemerovski interferă, în romanul său, motivul universal, boccacian, al *zexualității*, cu „*vulgaritatea*” vajnică și strașnică, fiind în pericol de a înainta pe drumul unei „literaturi fără viitor”. Alex Ștefănescu enumeră, mai întâi, 7 (ați citit bine!), *opt prozatoare*, care au deschis, după *Revoluție*, calea „*stilului trivial, ireverențios și agresiv*”; și le numește – în frunte, desigur, cu cea pomenită, la început și de către noi: *Ioana Băiețică*. Iată-le: Cristina Nemerovski, Claudia Golea, Ioana Bradea, Lorena Lupu, Ana Barton, Alina Nedelea, Petronela Rotar ș.a. (Ar mai trebui adăugate, neîndoios, două autoare mature de producții literare „*zexuale*”, ale căror nume le trecem sub tăcere: romanele *AGATA MURIND* și *FIERBE COPILUL ÎN MĂMĂLIGĂ*.) Spre a nu-l învălui pe lector cu metafore, ori cuvinte scilipitoare, ocolitoare, înșelătoare, cețoase, Alex Ștefănescu intră în acel stil, atractiv până la un punct, al autoarelor noastre; și zice: „De sute de ori, ele transcriu, în cărțile lor, cuvântul *pulă!* Îți vine să crezi că au cumpărat întreaga recoltă de *pule* (cuvântul e îngrijit, pus între *ghilimele*) din *Povestea poveștilor (Povestea lui Ionică cel Prost)*, aparținând lui Ion Creangă – și, răsturnând acea *recoltă de „pule”*, în paginile romanelor lor, lasă neconsoate pe coconele, din acea *Poveste* a lui Ion Creangă, dornice și ele, să-și achiziționeze câte una!... Urmarea? Cuvintele *licențioase* devin cu totul și cu totul *inexpresive!*... Ceea ce s-a întâmplat, exact, și cu numele lui Ceaușescu, în presa dinainte de 1989: repetat de sute de ori, el ajungea să nu mai însemne *nimic*. (...) Acesta rămâne marea problemă a cărților autoarelor: fiindcă, atrăgând atenția exclusiv prin încălcarea unor *interdicții – morale sau lingvistice*, ele pot avea succes doar cât durează *stupefația* provocată publicului. Reluate, neconținut, scrisul lor *agresiv și ireverențios*, ajunge să plictisească” (*Concluzia critică*, aparținând lui Alex Ștefănescu, devine și o „*normă umoristică-satirică-estică*”).

Încheind, noi înșine, acest studiu, vom afirma că *folclorul studentesc-urban*, structurat, prin decenii, de prof. Ioan Indolean, are aceeași *elevație și faimă*, în contemporaneitate (și aceleași *cote „literare”*), cu cele ale legendarilor Ispirescu și Anton Pann; și cu *Proverbele românilor* ale lui Iuliu Zanne. Cu adăugarea esențială că sunt, ca și *bancurile politice*, un *fenomen spiritual în mișcare*, că el se naște și crește, „*dospește*” sub ochii noștri, grație „*audio-vizualului*” de astăzi, *oralității* – „*viului grai*”. Fenomenul *literar*, de neocolit, de neignorat, irefutabil și irepresibil, pentru *fixarea* căruia prof. Ioan Indolean merită toate *elogiile!*...

ȘTEFAN DUMITRESCU ...

sufletului omenesc, Ștefan Dumitrescu utilizează o altă fereastră, poartă pentru a intra în profunzimea și vastitatea universului omenesc interior, și aceea este Dragostea.

Romanele lui sunt romane de dragoste, dramatice, dureroase, cu zvârcoliri și căutări epice și filozofice. De exemplu romanul „Marea dragoste”, este un roman filozofic, pentru că este o meditație asupra încercărilor prin care trece personajul principal al cărții (care este Omul, și în ultima instanță Dragostea), asupra căutării dramatice a destinului Omului în lume, dar este și un roman Mitologic, o reinterpretare modernă, pe fundalul unei societăți corupte, care se scufundă în mlaștina istoriei, a mitului lui Pygmalion. Dar și a mitului lui Oedip. Personajul principal, un pictor, care în mod normal ar fi trebuit să rămână asistent la Institutul de arte plastice din București este marginalizat și adus în situația de a-și lua lumea în cap. Este un fel de exil (în primul rând este vorba aici de exilul interior al artistului) într-un târg din Bucovina. Aici va picta reușind în condiția umană de marginalizat să dea o operă de valoare excepțională și vastă. Îndrăgostit de creație pictând-o pe una din femeile care se îndrăgostesc de el, reușește s-o reinvie. Romanul este tulburător, de un realism crud, pe fondul unei panorame bucovinene de ev mediu, pictată parcă de Dărăscu.

Al treilea roman, „Prea adânc m-ai rănit femeie !”, are ca

personaj principal un tânăr muzician (observăm că toate romanele lui Ștefan Dumitrescu au în centru lor motivul artistului genial, care intră în conflict cu societatea românească, decăzută moral, bolnavă de egoplasm și de axiofagie, care se salvează prin creație!) este tot un roman de dragoste, și tot un roman filozofic, iar în profunzimea sa un roman mitologic, în care autorul încearcă dezghicarea mai multor mituri, legate de misterul feminin, de vocația Principiului feminin în istorie, foarte puternică, de lupta dintre Principiul feminin și Principiul masculin. Este și romanul acesta unul care te cutremură și care te lasă așa. În final mărturisim că nu am citit în literatura română romane atât de profunde, de mari, de cutremurătoare. Romane de talie internațională, care îmbogățesc literatura română și literatura universală. Romane care pătrund în profunzimile fenomenului uman, dezvoltându-i din interior atât măreția, cât și slăbiciunile înfricoșătoare. Mărturisim de asemenea că ne este teamă pentru Ștefan Dumitrescu, pentru că suntem conștienți că lumea literară românească invidioasă, egoistă, meschină nu va accepta ca un scriitor de talie mondială să trăiască și să scrie în mijlocul ei, și nu se va lăsa până când nu îl va marginaliza total, ca pe Eminescu. Chiar și acum la două luni după lectura romanelor suntem sub impresia lor terifiantă. Cred că ar trebui să avem o grijă deosebită de scriitorul acesta.

(Ediția nr. 1501 din 09 februarie 2015-Revista „Confluente literare” on line)

ÎN MAREA TRECERE ... POETUL

Mihai SPORIȘ

Trecem într-un șuvoi prin vreme și dăm seama de firul personal întins între buricul primordial și glia ce-l va prinde etern. Povestea, pledoarie a curgerii, în fața unei instanțe supreme o relevăm, vibrând modelul treimii dumnezeiești cu cele trei fețe, ca trei vârste, deși concomitente, totuși înseriate. Este hărăzit poetului, acordat celor sensibile, să facă răbojul de cuvinte, bine rânduite pentru întregul curgerii prin anotimpuri, prin ani, gânduri.

Poeziile acestui volum vorbesc despre vârstele... poetului Petre Dinulică, care sunt și ale noastre, acolo unde mrejele ne cuprind fără scăpare, povestea ne face complici, iar pledoaria ne susține propria cauză. Pornit la drum ceva mai demult, prin „Iubirea mea dintâi” remarcam prin anul 2000 că îi așteptam debutul editorial de vreo douăzeci de ani. Din faptul vârstei de mijloc da socoteală printr-o mărturisire, scăpată din cenzura intimității care nu se expune, asupra iubirilor sale împărtășite public. Răzbătea din versurile sale amestecul trăirii personale ca un freamăt al inimii nestăvilat și rafinamentul unei culturi dobândite cu inevitabila ei influență. După încă vreo cinsprezece ani poemele din această carte adaugă tematic trecuta vârstă de mijloc și proiecția cu accente metafizice a pragului de dincolo... Temei centrale, a iubirii vieții în general, îi adaugă atitudinea unui protest față de păcatele observate și suferința celor apropiate sufletului, cum este pădurea. Obsesia timpului curgător către o vârsare îi determină multe numărători. Rugăciunea, invocarea divinității însoțesc fața duhului, proprie celor înțelepți, sfătoși. Versul capătă autoritatea sentinței cu substanță paremiologică și incantație de psalm.

Structura cărții respectă întreirea. Cele trei părți, echilibrate ca întindere, vorbesc, cronologic, despre primăvara vieții, toamna roadelor și înțelepciune cuvintelor din duhul rămas deasupra încărunțelilor iernii. Prima parte: „Primăvara are ochi senini” este sub puterea cuvintelor cheie: ghiocel, zăpadă, iubire, zori, lumină, verde, împerechere. Ludicul este dominant. Titlurile pun semnul vârstei: Ninge cu petale de ghiocel, Mărul

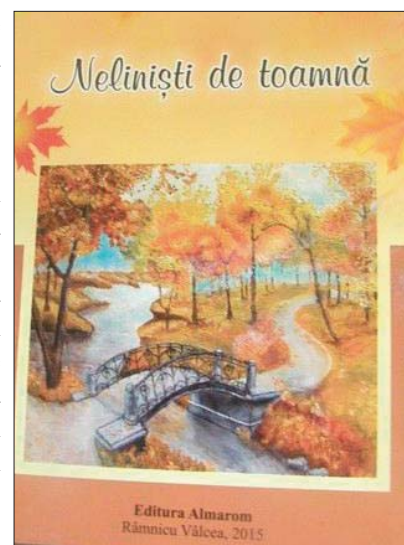
ispitei, Iubire, Până la ultimul vis, Să-mi dai anii tăi, Sunt vinovat, Iubirile s-ar face strună. Partea a doua: „Neliniști de toamnă”, ne pune la granița dintre tărâmurii. Ne situăm dincoace de prag. Cuvintele dominante: toamnă, iarnă, frunză, poartă, bocet, descântec, graniță, moarte, vamnă sugerează un câmp poetic bacovian, fiind autentic însă, inconfundabil, cel al lui Petre Dinulică. Pragul nu este doar între anotimpuri, între nopți și zi, între simțiri și trăiri comune. Provocarea este de natură metafizică, întrebările și răspunsurile sugerate dintre cele care preocupă omul dintotdeauna, sunt edificatoare. Apocalipsă, Festin cu sânge, Despre moarte, Va ninge, Viscoleşte la graniță, Între mâine și ieri, Între nopți și vis, Între iubesc și am iubit, La poarta Raiului, Moartea locuiește în noi, Cum ar fi.? De ce?, sunt câteva titluri reprezentative. Dincolo de prag, în teritoriul părții a treia: „Înlăuntrul cuvintelor” ni se sugerează intrarea în lumea informală, în cea a duhului... de deasupra apelor, viu și înveșnicit adus de curgerea tumultuoasă, dar liniștită de marea cea mare a înțeleptirii. Iubirea dominantă în întreg, în această parte se explică. Divinitatea se topește în cuvinte și acestea devin poeme, frumoase ca niște imnuri de slavă, așa cum se va fi așezat în scriptură Cântarea Cântărilor; altele devin sentințe pentru îndreptarea celor rele și atunci răzbate dojana, fără a fi pamflet, ori satiră. Legătura părților este iubirea, legitate postulată, apriori după cum ne spune în titlul: „La început a fost iubirea”, unificând în punctul de întâlnire devizele unor diferențe de abordare vremelnice, adică spusa cu „la început a fost cuvântul!” conform cu Evanghelia după Ioan, și cea care legitimează acțiunea, punerea în operă: „la început a fost fapta!” proprie Nordului pragmatic și protestant. În ceea ce privește sensul parcurgerii cartea ne recomandă... sensul unic, ca numărătoare de zile și anotimpuri, într-o încolonare a trecerilor să dea contururi fețelor-chipuri etape acumulate încrustate în memorie, în culele adânci și apoi revărsate cuvinte, să rămână scripturi și învățături altor minți sensibile. Luate la întâmplare poemele-zile, ca un eșantion cu amprentă, indiferent de abordarea construcției: vers clasic, ori fără rimă, structură fixă de rondel, poate sonet se re-

cunoaște ușor stilul omului-poet. Metafora izvorește să împuțineze cuvintele și să susure acordul cu sufletul cuprinzător. Mecanismul ne este cunoscut de când există poezia. Cerul, luna, stelele, soarele, noaptea, pădurea, iarba, florile, roua, zăpada, ninsoarea, frunzele etc., sunt prezente în cântul-descântec-imm-bocet-blestem al ființei trăitoare jinduind după cealaltă jumătate în tensiunile arar, dar fericit și înalt mântuite. Iubirea este lege iar poezia este o istorie a împlinirii ei. Povestea scrisă într-un fel anume despre iubire, este poetul însuși împlinind legea aceasta să rămână scriptură peste timp și o prelungire a datoriei, tot ca o poruncă să ne iubim aproapele ca pe noi înșine. Acesta este și motivul poetului Petre Dinulică când își publică poeziile, uneori cu dedicații explicite. Am recepționat și eu un mesaj, scris, după spusa autorului, pe cer, ca o poveste în care cuvintele l-au înțeles. Mai apoi, tot din cuvântul-Dumnezeu, iubirea m-a născut și pe mine, om vremelnic, iubit de poet la rândul-mi, să-i cânt cu nemuritoare cuvinte nesfârșirea vieții duhului său generos, chip din duhul Înaltului.

Da, poete, ai trecut ca o rugăciune prin gândurile oamenilor. Apoi oamenii, simțind adierea unui imn sacru au făcut... semn. In hoc signo vinces! Da, ai dreptate, sub semnul acesta poți învinge! Primele două fețe pământene, pe calea acțiuni cu eroisme și martiraje stau sub semnul zilelor, alergând să fie viață cu toate cele înfăptuite la un anume soroc. Acum... poetul ca un faraon, pune metaforele la locul cheilor, lumina rostuind drumul către viață. La capăt

de drum, la poartă, scrutând ceea ce a fost, contemplație a zilei premergătoare odihnei, își amintește: „Iubesc și am să cânt până plec...” să fiu... prezent la numărătorele din urmă, constatând ce... a fost și întrebându-se: ce va fi dincolo de a fost?

Nu suntem singuri în universul metaforelor! Este adevărat ce spui, încercând să te pierzi în modestie, dar nu uita poete!, că dacă în generalitatea dumnezeirii adevărul, calea și viața sunt absolute, trecerea ta prin vreme are amprenta unicității, una personală și irepetabilă, după cum timpul este măsura ireversibilă a ceea ce ai spus, din ceea ce ai făcut, petrecut și ai numit, să lași un semn. Poemele dăruite și numite de tine sunt urmele trecerii tale...

FELIX SIMA

SĂ NE VEDEM PE OLT ÎN SUS...

Să ne vedem pe Olt... în sus...
Unde trăiește și Iisus...

Hurezi- huhurezi
Ne mai cântă în taină-

Unde nici „Umbra...” n-a ajuns...

Vorbind și țesând la
Brumata lor haină

A celui ce, cândva, a fost...

Hurezi – huhurezi
Ne mai țes într-o haină...

Temei de țară... și de...rost...

Coconi cu armuri
Într-o toamnă de taină...

Oșteni treceau prin gând, prin plai...
Stăpâni pe Ceruri...și pe grai...
Stemă cu Vulturi...peste Rai...

Și haina și taina... în timp
Sunt o scamă...
Și haina și taina...

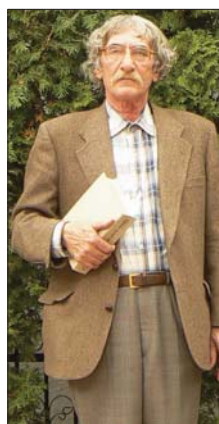
Arhanghelii Gavril.....Mihai...

În timp... se destramă...
Dar să plecăm pe Olt, în sus,
Unde trăiește și Iisus...

Și, pe deasupra, însuși vine –
Mircea cel Mare – din Rovine

Tot El ne-a luat,
Tot El ne-a dus
La Răsăritul lui Apus...

Tot Basarab ce scoate spada
Pe toată Loviștea, - n Posada...

Zeiță-a vederii clare
Și-a silabei de uimire,
Arde-n albă lumânare
Și ascultă de la mine:

Într-o zi mi s-a ucis
-nu îmi e deloc ușor-

O ființă-a mea din vis
Când eram tremurător.

Mi-au rămas vorbe confuze,
Rouă de băut prin pai,
Miere-n fiere, frunze-n buze,
Urme verzi de dus la rai...

Peste ele, ochiul este
Roșu – un cadran de sânge-
Și pe care –o poveste-
Viața toată mi se strânge,
*

Dacă zilele sărace
S-au uscat fără folos,
Fluierul de fag se face
Roșu, sabie de os...

Astăzi, mai încercă-ne:
Pe pereți ne arătai
Ochiul între cearcăne,

BISERICA DE LEMN

Fetele crescând pe cai...

Trandafir cu lemnul trist,
Pe un prag de ieri, de azi,
Poartă-mi vorba că exist
La oameni subțiri și brazi...

...Și avea mielul de lapte
Dulci cornițe, luminoase,
Pe potecile prea moi
Sugeam fragedele-i oase

Și urcam în capul lui
Și mă odihneam în el,
Mă miram de cum văd lumea
Prin doi ochi mărunți, de miel...

Creierul îi era dulce
Și-nflorit tot ca un nufăr
Îl luam drept aspirină
Că era păcat să sufăr.

Lunecam apoi sub gâtul
Lui făcut din iarbă verde
Și-i furam înghițitura
Și credeam că nu mă vede...

O, dar cum o mai duceam
În plâpândul, proaspăt miel!

Dacă nu aș fi crescut-
Râmâneam, precis, în el...

Lacrimă, unde ‘ți-e locul
De din ochii mei cei vechi
Îmbătați și arși de focul
Din pupilele perechi?

Ți-ai făcut sicriu din ceața
Care spală aliorul,
Destrămată pe sub gheața
Lunecată cu piciorul.

Ți-ai făcut rotund sicriu,
Din globula printre sânge,
În muierea din pustiu!
Crucea ei de turtă dulce!

Gata-i mortul pentru ciori?
Gata-i groapa! Gata-i groapa!
De din viață-ți scriu scrisori
Și ți le închid cu pleoapa...

Trece floarea peste dinte,
Peste tine, peste mine,
Ți se-ntinde, mi se-ntinde,
Devorăm din ea stamine,

Am lângă mine-ntotdeauna
Doi frați ai mei cu mult mai
mici.
Sunt autorul piesei lor:

<p>“Povestea vieții de furnici.” * Paharu-acesta cel mai moale, Paharu-acesta-n care mint, Prin băuturile vernile, Cuțite crește – de argint.</p> <p>Pe vârful lor, tot în lichid, Capete vii se clatină. În ele am ascuns, treptat, Valuta mea de platină...</p> <p>Din întâlnirea cu femeia, Din întâlnirea de atunci, Mai port pe frunte, pur și simplu, Sărutul ei cu bube dulci, * Să-ți iei, sunt buni, Sunt buni, să-ți iei, Cărbuni, cărbuni Din flori de tei... * Ce e-această semănată- nfloritură pe sub rouă, Până când mi se arată Porumbelul fără ouă?</p> <p>Până când voi fi copilul Care plânge-n colț de stradă Și retrace lumii mâna De pe fața ei curată?</p> <p>Ce să fac cu două aripi Ce susțin tremur de aer? Tot mă-mpiedic printr-o carte</p>	<p>Și mă-ascund după un caer! Soră bună, tu ești! Tu ești Vopsitoarea de inscripții! Adă-n ora ta regală Toți poeții din solștiții!</p> <p>Negrul ochiului mă strânge, Un fior mi se deznoadă, Ce pisică-a mea deplânge Peștii înotând în cadă?</p> <p>Când tot sângele mă doare Și-ntunericul mă-ncinge, Ce șenilă are țara? Cât de-adânc se poate-nfige?</p> <p>Numărul ce-l port pe spate E și el trecut în stemă... Cine mișcă-ncet acolo, Care vierme-n teoremă?</p> <p>M-am hrănit numai cu apa Care-n vază- floarea mușcă Aruncată la răspântii Pre când stelele se-mpușcă...</p> <p>Ce să iau pentru durere? Care leac să-nchidă-arsură Unui sfânt din fresca veche Cu picioarele în gură? * Umblă-n mine o secure Fermecată, ca să sparg Lemnul greu dintr-o răscruce,</p>	<p>Trunchiul cel mai vechi de fag... Câte inimi are-n el De voinic purtând inel, De fecioară cu cercel!?</p> <p>Unde-l văd înalt, cu umbră, Acolo și pasu-mi umblă Fără pace, până când, Tremurând și aiurând, Îmiucid copacu-n gând...</p> <p>Capu-mi cade amărui Pe o scândură de-a lui... * Suntem în trăsura Serilor, subțire, Tocmai cum mireasa Dusă-a fost de mire Spre o casă-naltă, Pe un mal frumos, Cu pereți de trestii Și pământ pe jos</p> <p>Și cu flori și iarbă În acoperiș Să umbrească praguri Calde de pietriș... Și avem la roate Osii aurite, Albiile de râu sunt Drumuri pietruite...</p> <p>Suntem în trăsură Și visăm la fel,</p>	<p>Suntem la răscruce-n Drumuri fel de fel, Suntem în trăsură După cei doi cai Ce veneau pe drumul Ce urca la Rai, * Se rupe timpu-n frunze De nuc și de gutui... Ai vrea să spui acestea Dar cui să le mai spui Când nimeni nu te vede Pe dealuri cum te sui Și cauți cuiburi goale De păsări și de pui... * Azi vreau și muzică și vin, La ceruri să urcăm pe sfori, Știind că, totuși, e un chin Să fii cu mințile în nori...</p> <p>Azi vreau și muzică și vin, Uimit de toate câte sunt, Știind că, totuși, e un chin Să ai picioare pe pământ, * Am alergat Și mi-a cedat Nervul valoric, Cel încărcat, Am vrut să-ajung, Cu cornul lung, La un liman Și să-l străpung...</p>	<p>Faptă mai tristă Nici nu există În orice lume Exclusivistă, * Când înflorea pământul Pe un hotar de ger, Ce mai miresme, Doamne, Ce ramură pe cer Era pământu-n care O clipă petreceam, Cum te-ai uita odată Cu viața pe un geam!</p> <p>Dar cum e, Doamne, viața Cea fără de pământ? Nu îmi găsesc cuvântul, Cuvântul e mormânt! * În capul meu se coc stamine, -ferească Domnul de mai râu!- Apleacă-te pe lângă mine Să iei o floare-n trupul tău!</p> <p>În capul meu oprit la ușă, Coboară clovnii pe o scară Fardând mustața cu cenușă Din urna doamnei Primăvară...</p> <p>Se face toamnă în privire, Se face vară în miros, În gust am o nedumerire Și pipăi iarna pân la os.</p>	<p>În gâtul lacului-pescar Se-neacă-notătorul – crapul, În capul meu e un tavan Pe care vreau să-l sparg cu capul, * Pe fruntea ta plecată De preac concretul trai Aștept argint de sănii Ce ne vor duce-n rai</p> <p>Cu cai de aiurare, Cu dinți de stele-n gură... Aceasta e povestea Și-a ei miniatură, * Aduc cu mine un cuvânt, Cu carul revărsat din nori, Călătorind pe roți de vânt Și șchiopățez adeseori</p> <p>Și ce culori și ce cocori Mă înveșmântă când iubesc, La răsărit și la apus, În timpu-acesta cât trăiesc...</p> <p>Mi-e tare dor de-o poezie Care să spună tot ce sunt, Ce merg, ce fac în lumea vie, Precum în cer - și pre pământ...</p> <p>O, Suflete, coroana mea de brad Prin care zilnic înverzesc și cad...</p>
---	--	---	--	--	---

Profil de autor

ELENA NATALIA CĂLINESCU

Marian PĂTRAȘCU

Prezență constantă și foarte activă la Cenaclul „Petale” al Societății Naționale Independente a Persoanelor cu Handicap (SNIHR) Vâlcea, Elena Natalia Călinescu s-a născut la 23 iulie 1978, în Drăgășani. Este profesor titular de limba și literatura română la Liceul Tehnologic „Brătianu” din Drăgășani, având și studii postuniversitare de master (2005-2007) în specialitatea „limba română”, cu lucrarea „Dinamica structurală a limbii române actuale”; de asemenea, are ca specializare secundară limba și literatura engleză.

Pe lângă o activitate didactică susținută, doamna Călinescu are și o remarcabilă activitate culturală și literară. Cele câteva recenzii publicate până acum, o arată ca având certe calități de critic literar. Scrie cu aceeași ușurință și deosebită sensibilitate poezie și proză, în ambele genuri dovedindu-se a fi o romantică incurabilă, eternul feminin având în domnia sa o întruchipare aproape fizică. A publicat până acum poezie în diverse reviste, inclusiv haiku-uri și parapetisme („parapetism” este un concept literar nou, „inventat” chiar de către soțul ei, căpitanul de jandarmi și poetul în curs de afirmare Dragoș Călinescu, pe care acesta l-a definit ca fiind un „gen de poezie modernă, ce limitează textul liric la trei versuri, cu structură liberă, dar cu posibilități de interpretare nelimitată, care evidențiază trăiri, idei, sentimente, gânduri”). Soții Călinescu au o prezență susținută și în spațiul virtual, postând mai ales versuri pe bloguri personale (wordpress), site-uri de literatură și pe paginile de Facebook ale Societății Culturale „Anton Pann” și Cenaclului „Petale” al SNIHR Vâlcea.

Personal, în cadrul Cenaclului „Petale”, am remarcat proza doamnei Călinescu și, de aceea, vă propunem spre lectură trei texte, care mie mi s-au părut relevante pentru profilul său narativ, caracteristic acestei tinere și talentate

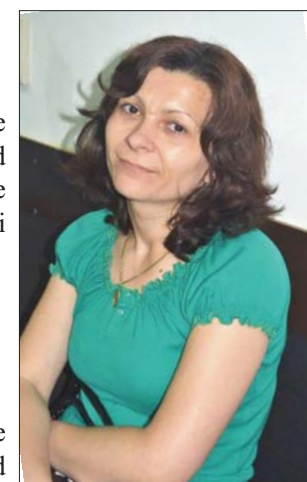
creatoare de literatură. Menționez că primul text descrie un caz real și face parte dintr-un miniroman, constituind partea cea mai dramatică a acestuia. Celelalte două texte sunt, după părerea subsemnatului, proze poetice sau poezii în proză, cum vreți să o luați...

1. Suflet gol

Sufletul îi era gol de viață, de speranță, de tot ce însemna el ca om. Disperarea era sora lui fidelă de când boala îi cuprinsese trupul firav de prea multe suferințe... Nu avea nimic și se simțea al nimănui – un fulg în voia oricărei adieri, fie ea cea mai ușoară pală de vânt. Copii nu avea, căci soarta îi dictase din leagăn să trăiască singur, ca un arbust ce răsare din greșeală la marginea pădurii. Gândul hain al singurătății îl bântuia tot mai mult în ultima perioadă. Nu-și mai dorea nimic altceva decât să dispară de pe fața pământului. Planuri sumbre de curmare a vieții i se perindau prin fața ochilor de ceva luni bune. “Da, o să plec și n-o să mai supăr pe nimeni. Nu m-am născut să fiu o povară, nu vreau asta, măcar atât pot alege de la viață și de la Dumnezeu.”

Inima îl săgetă dintr-odată, iar privirea i se încețoșă... “Ești supărat deja, Doamne? Ce altceva aș putea să fac? La ce m-aș mai putea aștepta acum, când eu nu mai sunt eu, când ziua e doar noapte, iar noaptea nu mai vrea să fie luminată nici măcar de o steluță palidă rătăcită în întunericul nesfârșit? E doar furtună, Doamne, în sufletul meu rătăcit, doar nori, și ploaie plină de praf ce a cuprins existența mea. Sunt singur..., părăsit de sănătate și puteri, de tot ceea ce însemna cândva esența unui Eu.”

Momentele de luciditate alternau subit cu momente de iluzoriu, de inconștiență, ce îi invadau psihicul prea slăbit, prea aievea pentru a putea fi stăpânit de un organism ros de boală. Cu ochii minții trase linie pentru a calcula realizările ce nu păreau a fi decât în pierdere, câștigul fiind, probabil, rătăcit pe

unde, prin leagănul copilăriei sale sau, cine știe, poate undeva mai devreme de atât? Era din ce în ce mai convins că nodul trebuia făcut, așa de bine strâns încât să nu mai existe cale de întoarcere, să fie totul stabilit și hotărât. Lumina zilei următoare nu mai putea fi pentru el, nici mâine, nici poimâine, nicicând...

Prin perdeaua de lumină se zărea ademenitor nodul de la cablul radioului, în timp ce degetele sale mult prea subțiri, umbre ale celor care fuseseră odată degetele unei mâini bărbătești în toată regula, cercetau pipăind rezistența lațului

construit pentru a-i asigura trecerea pe lumea cealaltă... Peliculele vieții sale apăreau și dispăreau, parcă pentru a pregăti ritualul de final: zâmbetul unor copii nevinovați ce îi erau nepoți, codițele șatene ale strănepoatei ce nu se știe când ajunsese în clasele primare, fața de îngeraș a celeilalte strănepoate pe care o zărise de câteva ori în momentele petrecute împreună în primul ei an de viață, grija celor care erau copiii surorii sale. Grija... și două lacrimi se rostogoliră alene pe obrajii brăzdați de trecerea anilor. O, da... Cum să le facă una ca asta? Ce vor simți ei când îl vor găsi acolo?

Căldura picăturilor scurse din ochii săi tulburi se transformase în răceala unei ploii de toamnă târzie, ce se disipa în toridul soarelui ce anunța sosirea verii și evaporă orice dorință de a îmbrățișa existența. Se simțea prezent într-o absență tăcută ce inunda al său destin cu mirosul morții, al renunțării, al abandonării în inexistență, abisul apărându-i ca unică eliberare din conștient în subconștient. Nimicul îi cuprinsese toată ființa fără îndurare. Toate persoanele din viața lui rătăceau în amintire, în timp ce corpul său devenea totuna cu o umbră rătăcită în Univers, ce nu avea puțință de scăpare din acea călătorie fără de sfârșit a timpului infinit.

Își luă scăunelul cu ultimele puteri, agăță lațul bine strâns de suportul de fier din tavanul sălii, conceput pentru a fi atârnat ghivecele cu flori ce nu mai erau nici ele acolo de ceva timp și,

fără să se mai gândească, de teamă să nu dea înapoi de la planul său dinaintea stabilit..., își puse capăt zilelor. Cablul bine înodat se strânse tot mai tare sub greutatea corpului său slăbit, dar suficient de greu cât să nu-i mai dea voie aerului să răsfete căile respiratorii ale aceluia care fusese... om.

2. De vorbă cu vântul

Am vrut să stau de vorbă cu vântul... azi, dar adierea lui se îndepărta tot mai tare de adierea sufletului meu și acum nu s-a ivit decât ca un atunci absurd și rătăcit în dansul norilor ce îngreunează seninătatea unui mâine timid... Am vrut să stau de vorbă cu vântul și ieri, când frunzele rătăceau pe portativul unui imprevizibil șoptit în părul meu castaniu, plin de povești fictive, amestecate cu realul unui trecut, dar timpul s-a pierdut în șuvițele șuierate de vâjâit ascuns al tăcerii, încremenite de mișcarea insuportabilă a unui flux continuu de trăiri... de gânduri... de vis pierdut... Am vrut să vorbesc cu vântul, dar el s-a dezis de mine, s-a ascuns în necunoscut.

Am vrut să dansez cu vântul și să cânt pe aripi de dor, ce freamătă un cântec de nimeni știut, dar vântul... e plin de șoapte ce străbat labirinturi pentru a afla începutul, detașându-se de

trecut, descoperind viitorul, dar plutind în dansul infernal al unui prezent ce se repetă insistent într-un eu ce devine tu și mângâie existența unui sfârșit neașteptat sau ... așteptat oricând.

Am vrut să vorbesc cu vântul, dar el părea prea ocupat să mă asculte, căci gândul său mi-a părăsit de mult prezența, deși e aici, acum, oricând, purificând esențe de eu sau tu, pierzându-se-n adierea unui când. Am vrut să ating vântul, dar pluteam prea departe de răcoarea și umezeala din simțiri amăgite de umbre, când mai rare..., când mai dese..., îndrăgite de un suflet hoinar ca un vânt ce nu se poate desprinde de acel ceva legat de pământ prin cuvânt.

3. Ploaia ca o melodie

Vântul agitat al începutului de vară îi vâjâia aceeași melodie oscilantă, cu acorduri când joase, când înalte, pe care doar ea le sesiza și le simțea până în adâncul sufletului. Armoniile ce se derulau în auzul inimii sale compuneau o partitură când veselă, când tristă, accentuându-i zbuciumul interior al simțirii. Gândul ei zăpăcit zburda nonșalant, de pe o frunză pe alta, în copacul din fața ferestrei. O, de-ar sta locului odată!...O

amețise deja, iar norii grei ce pluteau deasupra orașului nu îi inspirau decât singurătate, tăcere, deprimare, ca în poeziile simboliste bacoviene. Iar ploaia, ce se avântase rapid să spele străzile pustii, ștersese orice urmă de bună dispoziție ce ar fi putut să-i lumineze ziua.

Imagini bizare i se derulau în fața ochilor minții: Gândul, un șugubăț masculin, în pași de vals cu Inima, o nebunatică feminină; un El și o Ea, peste măsură de iubăreți, ce se hrăneau cu picăturile de ploaie care se mai domoliseră, transformate în lacrimi răzlețe lipsite de fericire. Fiecare balansare a unei frunze o trezea la realitate și o hipnotiza în același timp, purtând-o pe tărâmul viselor și al iluziilor, dar pălmuind-o de fiecare dată pentru a reveni la concret. Se hrănea cu starea de reverie ce persista și o cuprinsese cu totul. Se contopea cu fiecare picătură de ploaie ce săgeta răceală. Căldura se pierduse pe undeva prin ungherele iubirii. Era alimentată, se pare, de speranță. O, da, speranța, doar ea mai menține vie flacăra vieții...

Și dacă fiecare rază de soare ar fi un crâmpeli de speranță? Atunci, fiecare picătură de ploaie ar cerși un curcubeu, ar implora să se șteargă fiecare supărare, ar alimenta cu viață fiecare floare ce ar colora existența ei și a lui... și a tuturor celor ce iubesc.

Tăcerea

Când în afara timpului se scurge rațiunea,
Simțirea din abisuri prea tare se aude!
Dar vorbele-s prea multe și tac...
Pe aripi seci de îngeri.
Tăcerea îmi șoptește nonsensuri în secunde,
Iar serafimii-ngână cântări în note surde,
Când ziua se absoarbe
În razele-i pierdute ce tac...
Prin forfote de-atingeri.
Contrastele vorbesc, tăcerea vrea să cânte
În gamele de sensuri neștiute,
Ce sufletul doar știe să le-asculte,
Iar gândirea, ascunsă-i în idei ce tac:
Convingerile-s surde.

Fiecare lacrimă
nu-i decât roua sufletului,
ce s-a desprins de cuvânt.
Fiecare întrebare
nu-i decât un răspuns
la alte întrebări, născocite de vânt.
Fiecare petală
nu-i decât o floare,
iar floarea, o petală de culoare
în Universul necunoscut.
Fiecare fulg de nea
nu-i decât o stea, ruptă din soare,
iar fiecare stea

Limite

nu-i decât un fulg de zăpadă,
ce se topește în zare.
Fiecare bob de rouă
nu-i decât o fărâma de ploaie,
iar ploaia, roua pe pământ.
Fiecare clipă
nu-i decât o particulă de viață,
iar viața,
doar o clipă a timpului trecut.
Fiecare răspuns
nu-i decât o altă întrebare
concepută de-un gând.

Nu

Nu-mi pasă că plouă,
nu-mi pasă că ninge –
sunt eu și atât,
când viața se stinge.

Și pierd panorame –
nu știu să le cer,
dospesc reci iluzii
în ziua de ieri...

Contest iluzoriu
secunde ce pier,

adopt sentimente
sorbite-n eter.

Mai bântui pe luntrea
de nu sau de da,
cerșind o fâșie
din romantica stea.

Și arde mocnind
privirea-n bucăți
de roze tăcute,
topind entități...

Trei poezii de Natalia Călinescu

MARINELA CAPȘA

Copacul

Cu brațele încărcate de flori,
În vâlul parfumului îmbătător,
Trunchi puternic în adierea vântului,
Stă la poalele muntelui Fuji,
Străjer cu puteri tainice.

Sabie a timpului,
Adânc înfiptă în valul Oceanului,
Desparte binele de rău,

Aproapele de prea departele,
Oprind tremurul pământului.

Cu fruntea scaldată în soarele vieții,
Cu blândețea privirilor,
Mângâierea ramurilor
Și puterea rădăcinilor,
Copacul – prieten prietenilor,
Ține piept furtunilor.

Tablou naiv

Blondă, bucle jucăușe,
Ochi albaștri,
Gurița – măr domnesc.
Ghemotoc pe un scaun roșu,
Imaginând povești
Cu îngeri și Maica Domnului.
Legănare ușoară,
Salcie în adierea gândului,
Crenguțele fragede
Se plimbă cuminiți
Pe obraji îmbujorați.
Glasu-i de cristal

Îmbracă lumea visărilor ei.
Heruvimi, arhangheli, serafimi,
Îngeri fericiți
Îmbrășițează trupul micuț, firav.
În aer, un parfum
De smirnă și de tei în floare
Sfințește locul,
Horă a naivității.
Fii binecuvântată, copilă,
În lumea poveștilor tale
Cu personaje din turtă dulce
Și pască...!

ADINA ENĂCHESCU

O, tempora!

Cin' se-ntreabă și se miră de-anii-
aceia de demult
când voiam să-ți fiu aproape,
glasul tău să-ți-l ascult!

Unde-n lume dispărură gene lunge adumbrind
Unde e obrazul proaspăt de el mâinile să-mi prind...

Înspre munți Călimăneștiul ne cheamă ca-ntr-o poveste
astăzi nu mă strigă nimeni și nici ochiul tău nu este

ca sprânceana sa-ți ridice, să mă-nvăluie-n tăceri,
deși toate sunt aceleași ca în vremea cea de ieri...

O, ce-aș vrea eu ceasul lumii să-l întorc acum la loc
și să torn în el mireasma albă-a florilor de soc

Să colind prin stațiune, să mă cred a fi-ntr-un burg,
iară tu să-mi tulburi viața, să mi-o scalzi într-un amurg...

...Dar nu vine, nu mai vine chiar nimic din tot ce-a fost
toate-n lume au o lege și-s supuse unui rost!

Azi e noapte peste lume, Oltul curge tot mai trist
și-n zadar implor icoane cu coroanele lui Crist!

CONSTANTIN GEANTĂ

I
Iubita mea
te chem în vis
în ținutul unde
locuiește
luna dintre ape...

II
Iubitul meu
vino la miez de noapte
la marginea lacului
acolo unde foșnește
trestia plângătoare.

III
Îmi este dor de tine
în acesta noapte târzie
când întunecat-mi gând
caută pe marginile Lethei
imaginile celorlalte!

Oh, cât de mult a trecut
de când cinci indica fem-
ininul!
Tu, cea de a șasea,
ești visul

acestei existențe ...
IV
Te văd singur,
pierdut printre vise,
la fel cum erai
și atunci
când te-am cunoscut.

Atunci,
halucinant
căutai pe cineva
al cărei chip și nume
se cufundase,
nu demult,
în taințele abisului.

Acolo unde se termină cuvântul

Acolo unde se termină cuvântul,
în noaptea din mine,
se naște ideea.

Zăresc cum din spuma mării
Afrodita își ridică chipul
Și mă privește cu nonșalanță.

Simt mireasma algelor din părul ei.
Unduios își mișcă șoldurile...

Răpit de ritmurile siderale,
Mă întorc în patria cuvântului nemuritor
Spre a dura citadela dragostei de viață

Briză

La cincizeci de ani
Privesc din nou spre EA.

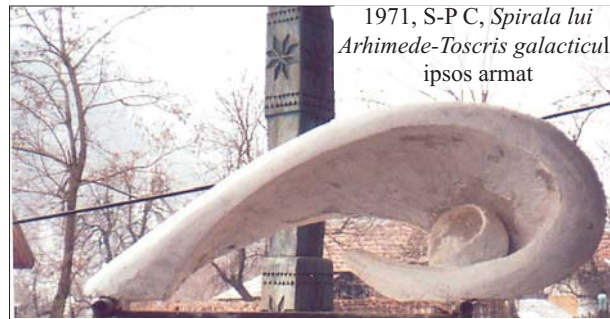
Mai tânăr,
sau poate mai bătrân,
m-am îndrăgostit iar.

Inima mea,
precum o magmă arde,

topește și distilează.

O, vino iubito la marginea
mării,
acolo unde lumina jucăușă
îți dezmiardă chipul!

Aș vrea,
ca și în prima zi,
dragostea să ne poarte
în Mileniul speranței....

1971, S-P-C, *Spirala lui
Arhimede-Toscris galacticul-
ipsos armat*

ADINA DMITRESCU

Poemele

Gândise, scrisese prea mult, erau
laolaltă prea multe tomuri,
legende, drumuri,
statui ale zeilor,
aforisme de literați,
tușe-ngroșate de muzici
ton-ton-semiton,
ziceri și zvonuri, premoniții.
Bunii și neaveniții
consumaseră fața poemului.
Să dăm drumul aerului s-o spele,
s-o oglindească-primenească
de zgură. Fără mălură, pură.

Se deschid ferestrele
odată cu ușa de la intrare
spre camera mică.
Aerul devine curent, mișcă,
prinde viteză
se desface-n săgeți
ieșind și intrând,
amestecând înăuntrul
acoperământul
cu dinafara. Abisul cu valul,
marea cu străfundul, cu zarea.

Intră o frunză de toamnă,
poem cu miresmă de glie
și măciulie de mac.
Stă-n mijlocul camerei mici
în imponderabilitate. Poate,
i s-a făcut sau nu dreptate
fiind aici. Voalurile anotimpurilor
îi zboară-n direcția săgeților,
a golurilor, într-un ungher simte
unda poemului vestejit
acoperit încă de scrum, de fum,
ce-și caută drum să dispară. Afară.

Îl privește și-l simte, ia aminte
purpura-i apare, e boare de jar
de sfială, dar are și-o stinghereală
de poem scris afară.
Se-nchid ferestrele,
ușa spre camera mică,
poemul de-afară prins înăuntru
recită, declară
- Aproape trecută e toamna,
așternută-i castana pe caldarâm.
Auzi pașii iernii

din negura vermii
cum aleargă spre noi?
Vezi albul masteacănelui
ca un fum așternut
în pădure acolo unde rugul de mur
pierde murmurul fructelor fumurii?
Vezi tumele coliliei uscate,
ale scaieților pe câmpii?
Vezi îngerii cum schimbă penajul,
limbajul aducând a bună-vestire?

Obosit, murmurat vine răspunsul
poemului dinăuntru
- Am îngerul tras în penel,
pe rastel, gânditor sau în zbor.
Mă uit la el în trecere.
Fără să vreau.
Stau, vrând-nevrând în legendă
între zei și muze adunate în joc.
- Vrând-nevrând?
Cine te ține în loc?
- Obişnuința, ori silința să scot
tot ce pot din trecut,
din prezent, din legendele lumii, pe
rând.

Scriu despre fazele lunii
schimbate de zei,
despre orbite solare și
buchetul de floare
de iasomie așezat în fața lăutei.
Despre voaluri acoperitoare
zăvoare și despre
tărâmurii pe valuri.
Doar că acum,
simt scrum, fum,
alchimii mă-mpresoară
fără s-apară metalul,
reacțiile alchimice, schemele,
calculul electronilor
sau numărul neuronilor pierduți.
Ai putea să m-ajuti
la găsiere, triere, scriere.

- La transcriere! Ori la schimbare.
Nu, nu la schimbare de stil,
spuse poemul naturii umil.
Ți-aduc marea și sarea din lacrimă
anotimpurile pe rand,
pământul reavăn gemând,
ramuri rupte de vântul furtunii,
cuibul sărac de lăstunii
plecați, obligați să se-ntoarcă
urmărind altă barcă, alt catarg
de pe marea brândușelor.
Ți-aduc pădurea scorușelor sângerei
ciugulitul sticletelui cu penele arse
coapsele-nalte, groase ale mistreților

după culesul porumbului.
Doar că, mi-e greu în muzeu
să stau mereu. Să și scriu!
Boarea, fluturile, floarea,
cerul cu zarea țintită, oglindită
fac locul meu mișcător
pe-o orbită neobișnuită
perpendiculară pe cea solară,
cu diametrul nemăsurabil,
dar cu inima, palpabil.
Sunt poemul alternanțelor,
al tumbelor. Tu ești al umbrelor.
Nu ne-am fi de folos.
- Bine, dar m-am obișnuit cu tine,
de când mă știu
vorbesc numai cu mine
patină am prins,
fum și cenușă
și zgură-mălură.
Am să mor respirând
după tine.
Rămâi mai bine, ai loc la masă,
în casă și privești
spre cele de tine descrise.
- Avem loc amândoi,
nu departe, ci-n carte.
Două poeme despre două iubiri,
iubirea de-afară
tiară naturii și cea dinăuntrul camerei,
istoria artei, a literaturii
scrisă, trimisă prin același har.
Lumea de ieri și de-acum născute
sub același umbrar.

Răsfoiesc cartea poemelor,
mă opresc, îmi regăsesc
în culorile anotimpurilor jurul
și tremurul, reverberația interioară
ca răspuns rimei întregite de vioară,
papirusului ivoriu nesigilat, arătat
cui vrea să-l vază și-al apropierei
statuui. Două poeme contemplative
pe aceeași idee. Dar, două idiomuri.
În gând le-mpletesc,
lipsește senzuri, ocolesc, mă întorc
să nu pierd tremurul inimii
în inflexiunea rimei
din același poem.
Mă tem.
Unul? Parcă
două citisem...
Recitesc și
zâmbesc. Între-
git, e un singur
poem.

RĂZVAN IONIȚESCU

Morala unei fabule

Stai un an, te pregătești
Peștele să-l pescuiești,
Delta dulce s-o prânzești,
Zilele-alea să trăiești,
Și în loc de toate astea,
Pescuit matale ești!
Căci urâtă-i frumusețea
Când pui botul la momeală
Și-aștepți ca măcar o dată
Fericirea să-ți apară!
Tânăr, vezi o domnișoară;
Mintea ți-o descrie goală.
Te repezi...Și ce-ai făcut ?!
Procopsi-o-ar ea de boală
Că o viață-ntreagă tragi
Pentru scumpa soțioară
Ce nu mai e domnișoară!
...C-ai pus botul la momeală!
Stai așa, anii mai trec
Visele se mai petrec,
Nu te pierzi de tot cu firea,
Iarăși cauți... Fericirea!
De-astă dată, într-un loc,
Ah!! Cuvinte n-am să-l torc...
De lume uitat de tot,
Delta, deltă, Dumnezeu,
Muma mea...Iată-mă-s eu!
Dă-i un pol la derbedeu...
Polul să nu fie slut,
Nici argint și nici de lut!
Fă-l să fie cum aș vrea,
Fă-l TU fericirea mea!
Și te-apuci de scoți la scule
Pe crăcane le-nfiori,
Cați în vârful băului,
La piciorul valului,

La poalele malului,
În ochii bourului,
În răsul ciobanului
Tot ce nicicând ai aflat
Și mereu ai căutat!
Dar când pleci te uiți în traistă
Peștele în baltă sare,
Realitatea deocheată
Te sărută-ntre picioare...
Te mai uiți și-n portofel
Și iar mai oftezi nițel...
Scormonești prin buzunar,
Ah, ce sfântă alinare,
Poza soțioarei tale
La vreo douăzeci de ani,
Siluetă cu mister
Ce zâmbește pișicher,
Parcă vrând să își traducă:
“ Lasă dragă, nu fii trist,
Totul se măsoară-n Vis! “
Și visând așa, ca prostul,
Parcă prost în continuare,
Rupt de șale și-aburit,
Te ridici, privești în zare,
Delta pare o-nchisoare,
Suferința și mai mare
Și-n doi pași, domol, agale:
“ Poate data viitoare ! ”
Săruți visul blând și pleci...
Doar Sufletul rămâne,
Agățat ca o minune
În brațele Cerului,
La piciorul valului,
În pântecul malului...

Poetului “aezilor...”

Lui George Filip

Unui poet departe de țară,
Așezat în țara “aezilor” lui
Îi doresc prin această coală
Să-i rămână Iubirea iubindă
haihui...
Să-i răsără în piepți minuni
ferecate
Dacă-i mai există, ori dacă
se mai cade...
Un suflet rupt în trupu-i
să-i coase Fericirea
Aleșilor aceștia, cei pustiți
de vânturi
Și trântiți în țeasta Dorului,
Otrăviți de depărtări
Cu sentimentele așezate
în palme prea moi,
Cu pașii prea goi...
Lor, lui, desculților acești plecați
Înlăuntru ființelor noastre,
Le cer permisiunea să iubesc
Ramul, florile,
Frunzele pământului românesc

Născute din patima,
cântul și durerea lor
Cu iz nepământesc.
Îți cer, de aici, din poalele a
tot ce-i dulce
Și-atât de “românesc”
Păstrează-mi, te rog, și mie
Un colț din eternitatea
Înstrăinării
Să pot a cunoaște lacrimile
Depărtării,
Strângerea pumnului
Și angina ce-ncearcă inimile
Atunci, când sunt Veșnic aici
Și de o viață plecat de-acasă...
Îți mulțumesc că mi-ai reamintit
Cât sunt de norocos și fericit
Să-mi rătăcesc inimile-n
țara mea,
Durerile, năravul, iubirile și
dorul
La firul ierbii unde șade
firea mea,
Sărutul Nașterii și Moartea sa...

NONI-EMIL IORDACHE

Similia similibus curantur

s-a îndrăgostit
de păcatul meu

mi-a luat toate rădăcinile
ochilor
le-a mângâiat
să nu se grăbească
nicăieri
să poată poată privi
direct în ochi
ochii săi
și mi-a dăruiat
umbre nedumerite
ale unei forme îmblânzite
suspendate de un
la-ce-bun

s-a îndrăgostit
de păcatul meu

mi-a luat buzele
și mi-a mângâiat pumnalul
cu care
tot scriam în mijlocul
îndoielii
ca un deținut mângâiat
de otravă

s-a îndrăgostit
de păcatul meu

mi-a scris o poezie
ca o trombă pe străzile
subțiri ca frunzele
pe care tot parchează

noapte

noapte...
pe masă ard doar două
lumânări

tu stai la masă
și
îți fumezi nefericirea

tâmpla îți sărută trist
palma obosită

“îngrozitor!”
îți țipă inima secătuită

prea mult...

prea mult să-mi terfelești
sărutul
în negura în care mi-ai pier-
dut
îmbrățișarea!
prea mult să-mi iei privirea
și să o orbești
în mlaștina în care ai înfun-
dat
iubirea!

prea mult... la masa
care

liniștea
să-mi vină răspunsul
împachetat
al nopții ce ne obligă
să ne singularizăm

i-am luat coapsele mâinilor
i le-am mângâiat
și i le-am sculptat
în sincretismul dimineații
inegal și plăcut
până mi-am putut ridica
ochii
să văd cum toții copacii
de pe umerii săi
își schimbaseră culoarea

mi-am scos plămâni

i-am luat buzele
două umbre
care se țineau de mână
ca buchetele de liliac
pe care le vânam în parc
și le-am devorat
să pot respira lalele

o să-i scriu că
m-am sfârtecat în bucăți
m-am pus pe șnur și
ca un fugar
mi-am făcut jumătate
de inimă
din două treimi de coapse

susține palid doar două
lumânări

...

martie

tăcerea este un bărbat

tăcerea se închide în bolboroseala
întunericului care ne fumează
în jilțul său perturbat de
strigătul nisipului albit cu umbre

tăcerea este :
orgasmul cel mai dureros
al nebuniei
care nu a apucat să facă încă
gălăgie

în tăcere e părere
este trădarea cu mărturisire a lumii
prin care mă pierd în răsucita fugă

tăcerea este falfăirea evidentă
a neliniștii... culoare și imaginație
pe pânza care-și înghite sec amarul
pe-același tempo al pensulei rărite

Csaky E POE

IARNA, PLOAIA, VARA

(Refăcut 2013)

Nu mai suportă oamenii
iarna ploaia vara...nu mai
au putere și speranță timpul
înseamnă bani nu mai pot
trăi în oraș la bloc și la casă
în care iarna vor căldură
iar vara vor răcoare și
amândouă costisitoare
și între cele două
când se face că plouă

le trebuie iar bani să-și refacă grădinile luate de
puhoai...

Codul galben
codul între galben și roșu
le-nebunește viața - cum plouă
li se inundă casa!

cum ninge
nămeți se-nghesuie-n stradă
apoi ravagii urmează
topindu-se gheața
săraci sunt
nu au umbrele
nu au pelerine de ploaie...
și când le au pe toate nu au țevi și pompe să elim-
ine puhoai
n-au ape adunate în toiul veri
să ude câmpiile de arșiță uscate...

Nu au pe nimeni
nu au nimic
se uită la televizoare
...nu mai au pomi
nu cresc animale!
decât unul
două
animale cu ghiare
dintre cele aduse de peste hotare adoptate din lumi
părăsite
pomi vreascuri și animale
care nu oferă nimic
vor doar îngrășăminte
medici și medicamente
...animale care pierdute
dar copiilor prieteni
le țin loc de părinți!

nu mai vor oamenii nimic
așteaptă Raiul...
timpul veșnic
viața după moarte
dintre cer și pământ!
este încă bine în patria noastră oricum s-ar numi
ea...
în alte țări
chiar mai bogate
oamenii nu au vecini
nu au prieteni
au numai rate
nu au nimic
sunt servitori la stat
bărbații-s femei
dar ce e mai rău pentru planetă
atât de deștepti sunt
că nu vor să mai facă copii...

ICOANĂ PE TABLĂ SUDATĂ

(Poem pentru Felix)

Mi-ai scris ieri
așa este...
excepțional!
femeia și cântecul:
Dantela de metal
și Ema Șaflan

ți-aduci aminte
de începuturile noastre?
...cand scriam pe pereți
cu table și lanțuri sudate

desudate și încolăcite
decapate și călite
lanțuri și fiare mește-
șiugite
fără folosință
adăugite
ți-aduci aminte?

...când fiare am pus
pe masă
am pus pe pereții din casă?

GATA BĂIEȚI

Gata băieți
destul cu prostia
au trecut douăzeci de ani
au trecut decenii
două...
a crescut marea
a crescut oceanul
a pierit munca
a pierit valoarea
interesul general
interesul național
local

a crescut producția
artificial

a scăzut producția
natural

a dispărut munca
și a crescut impozitul
pe nemuncă
a scăzut bătrânețea
a crescut copilăria
prostia
a căzut informatica
a crescut inferioritatea
homosexualitatea
sexualitatea
a renăscut politica în toate
sectoarele vieții

Sartre este de mult un
copil

tot ce este prost
și ține de bou
de sex
de nebunia artei
apocaliptică
a crescut
este show
numărul de artiști
poeti și actori...

Jackson Pollock
Ball-ul lui Moloh

scade numărul de școlari

și de preșcolari
de copii
și crește
numărul
de profesori
crește
mulțimea
de doctori
crește numărul
de cursanți
în artele
libere
ale lui Satan!

...crește
vârsta de pensionare
scade vârsta de potențare
crește
impozitul
pe salariu
impozitul
pe viață
scade... viața
a cărei durată
se află
permanent derutată

creștere iară
și iară cădere
durere

viață și libertate
viață fără durere
clipă neînsemnată
și nedeterminată
clipă de clipă
răul nu pier

au murit cei care
am fost primii
au murit
și-a n-a oară
de trei ori
câte douăzeci
astăzi
am intrat înfrânt
...în a șazecea
vară.

MĂDĂLINA BĂRBULESCU

Cadențe hibernale

Și... e cerul zdrențe, zdrențe,
Numai ochiuri de sudoare,
Pe sprâncenele-i semețe
Îi curg rugă prea călătoare;

În marasmul ce-l cuprinse
Se mai pot vedea mandale,
Adunând azururi stinse,
Renăscute în fagale

Ce prefiră umbre caste
Și mercurul ruginit,
Care încă se vor faste
Pe ovalu-ți mărginit,

Iar când pleata luminată
De cadențe hibernale
Flutură boem pe geană
Printre visuri saturnale,

Îți vezi pângul de făclie
Năucit în lut brumos,
Rotunjind pomeți de glie
Prin suspinu-i languros;

Și... ți-e chipul zdrențe, zdrențe,
Numai ochiuri de sudoare,
Pe croirile-i semețe
Ești doar rugă călătoare;

În marasmul ce te prinse,
Se mai pot vedea mandale;
Fost-ai rupt din stele-aprinse,
Azi ești stins c-o lumânare...

Elohime, luminile se varsă!

Elohime, luminile se varsă!
Pe vârful-i, alunecând stele se prefiră,
Dansează frenetic pe ram, scaldând lumină,
Torcând lianele de inimi când sosiră;

Elohime, luminile se varsă!
Prinzând trunchiul lumii, secerându-l din
mijloc,
Tremurânde, cad pe frunza lui senină,
Șovăit le devine ruga sub al limbii foc;

Elohime, luminile se varsă!
Peste rădăcini născânde, înfierate-n dor,
Sfâșiată-i culmea-n haos când dorința se anină,
Făcând cosmosul jărat, din humă și din
amor;

Pelerinul meditează sub coroanele-i sublime,
Murmurând din buza minții: „Se vărsară,
Elohime!”

Focuri caste

N-a apus vreodată și nici n-a răsărit,
Simțind-atunci zenitul, și fost-a prins în el,
Căci ziua e vecie, doar soare-ntrezărit,
În jos e tot nimicul și-n sus pleșuvul cer;

Curg toamne în nadir, perindă-eterinitatea,
Iar perle zămislite din aur luminos
Adună toți eonii, sfidând cu ei și moartea,
Căci soarele e lună, iar luna - chip întors;

Dorm stele-n panteon, sunt prinse în mandale,
Al lumii zeu legat și el în cochilie,
Își scutură din iriși căzânde petale,
Urmându-le deodată și altele - o mie;

Doar carul îi rămase în colbul de lumină,
Cu focurile caste împodobit, arzând
În centrul lumii unde spendorile se-anină,
Iar cerul și pământul sunt una, așteptând

Ca Cel din genuin să vină să dezlege
Nașterea de moarte și soarele de lună,
Din neguri de lumină noaptea ca să plece
Punându-ți bolta mitră, când straițe își adună;
Cutremură Ain-ul sângerându jale,
Sparse nevăzutul raza ce purcede
Să-nchine veșnicia și-absolutul soare,
Jertfind lumea cu lună doar celui care crede!

Iubim echinoxial

Iubim echinoxial...
Penitențe ne convoacă;
Doar în gându-ți boreal
Plângerile vor să tacă...
Să își lase cuibul muced
Pe-a mea arcă!

Iubim echinoxial...
Pași de Zen întors ne-ncearcă
Doar în cugetu-mi regal
Plângerile vor să tacă...
Să-și îngroape chipul vâlcet
Pe-a ta arcă!

Iubim echinoxial...
Într-o arcă prea opacă,
Plângerile stau să tacă...

Letha inimii

Uitarea biciută de stele grizonate
Așterne sățioasă pe trupul meu caduc
Pulberea de veac cu șoapte-le-i șarmante,
Negociindu-mi ființa pe-un taler și-un
funduc;

Și timpul de-i liturgic nu pot a-l mai găsi,
Simboluri răzvrătite rescriu călătoria,
Când mitul îmi renaște din Letha inimii,
Sub aripă de demon îmi scald iar fecioria;

Îngerul meu brun topește creuzetul,
Uitarea cea de azi e nașterea ce vine,
Când stele șerpuesc apusul cu încetul,
Lumină, vino tu, unește-te cu mine!

ION PENA

(1911-1944)

Marin SCARLAT

Considerat de unii poate cel mai bun epigramist teleormănean, Ion Pena a fost și un poet apreciat în perioada interbelică. Născut pe 25 august 1911, într-o familie de țărani în comuna Belitori, azi Troianul, mort în război pe 29 iulie 1944 și înmormântat în

Discuție

Berea discuta cu vinul
Și i-am auzit fidel:
- „Vai de seminția noastră
Cît trăiește Păstorel”...

În Olimp, discuție despre
Păstorel

Măreții zei cuvîntă:

- „Urîm acest mișel
Căci gloria lui Bachus
A uzurpat-o el”...

Lui Păstorel

- „Vine toamna. Foarte bine.
(Zice el, gonindu-și chinul)
Mă temeam că nu mai vine

Și se termină pelinul ...”

Aceluiași Păstorel

Poate dînsul să turbeze,
Eu cu probe o susțin
Că-i în stare să trădeze
Pentru-o gură de pelin ...

Trebuind să-si onoreze funcția de receptor, nu tocmai populară, Ion Pena a fost scriitor cu normă redusă, scria printre picături. Mai mult, fiind iubitor de oameni, s-a implicat și în activitatea de culturalizare a sătenilor. Astfel, în Banat, la Sichevița, înființează „Căminul cultural - Lumina”, cu sediul în incinta Primăriei. Donează căminului un aparat de radio, iar bibliotecii din localitate cărți în valoare de mii de lei. Ulterior, împreună cu sătenii procură un aparat de proiecție, după cum ne-a spus domnul Gheorghe Birtea, fostul primar din Sichevița. Apoi, din 1941, activează la Domnești, județul Mușcel, actualmente Argeș, unde înființează „Biblioteca Modernă” prin care caută să satisfacă cerințele de lectură ale localnicilor. Și totuși, în puținul timp rămas, Ion Pena a scris peste 300 de epigrame și de-asemena, peste 250 de poezii. În 1939 i-a apărut volumul de epigrame, „Furcile caudine”, care având recenzii favorabile a fost înscris de George Călinescu în „Istoria Literaturii Române de la origini până în prezent”, apărută în 1941 la Fundația Regală pentru Literatură și Artă, București.

În mai 1940, în revista "Prepoem", din București, îi era anunțată apariția volumelor "Iarmaroc"(poezii) și "Flori veninoase"(epigrame). Întrucât revista și editura „Drum”, unde urmau să apară, au fost interzise de cenzură în vara lui 1940, volumele lui Pena, au fost scoase din șpalturi. Scriitorul Dumitru Vasile Delceanu, autorul volumului "Vocația scrisului în Teleorman", apărut în 2005, afirma că "de la Pena au rămas câteva volume de versuri în manuscris: „Varietăți”, „Nord”, „Fum” și „Iarmaroc”. Ce s-a întâmplat cu ele este o altă poveste pe care o vom aborda cu o altă ocazie.

Cert este că în urma documentării pe care am făcut-o în biblioteci și arhive, am descoperit că Ion Pena a publicat și era apreciat în marile publicații bucureștene „Universul literar”, „Păcală”, „Prepoem”, „Epigrama”, „Vremea”, în revista buzoiană „Zarathustra”, redactată de Ion Caraion și Alexandru Lungu, cât și în cele teleormănene „Oltul”, „Drum”, „SO4H2”, „Graul tineretului” ...

De tânăr, Ion Pena, și-a creat multe adversități publicând texte prin care se delimita de „exclusivismul rasei și culturii germane”, în revista "SO4H2", pe când avea doar 22 de ani. Condeier cultivat, rafinat, cu un spirit in-

Cimitirul Eroilor din Alba Iulia, Ion Pena este mai mult un necunoscut astăzi. De ce? Pentru că între 1945 - 1989, mort fiind, a fost ascuns de cîracii cenzurii în "fondul secret - interziși, (S)". Nu le-a scăpat mai nimic, l-au ras de tot. Până în 2000 nu s-a știut mai nimic despre el. Doar unii epigramiști seniori își mai aminteau de epigramele în care-l creionase pe Păstorel Teodoreanu, în anii '40.

Inteligent, acid și chiar autoironic, Ion Pena dă scrierilor sale concizie și finețe. Antibolșevic convins, scria, înainte de venirea trupelor sovietice, în revista „Păcală”, al cărei motto era: „Iar când la Patria Română / Râvnește hidra bolșevică / Nesățioasă și păgână, / Ia și o armă, că nu strică!”

În „Universul literar”, suplimentul celui mai popular și influent ziar din perioada interbelică, „Universul”, Ion Pena era catalogat "Un poet plin, de un talent robust, original și format, care face o figură cu totul aparte în corul celorlalți." „Astăzi Ion Pena vine între noi cu o liră cu totul înnoită, așezându-se dintr'odată pe primul plan al poeziei tinere", "Versurile lui trebuiesc citite cu toată atenția, în miezul lor se sbate un poet de rasă, care semnează simplu și deslușit: Ion Pena."

Este important de spus că Pena a scris și proză. Astfel, astăzi, noi putem să judecăm firul epic din proza utopică în două părți, "Moneda fantazienilor", scrisă în Banat, la Sichevița, între 1937 - 1938, în care merge cu anticipația până în 1 ianuarie 2000. Prima parte a fost publicată în revista „Drum”, în anul 1937, numărul de Crăciun, iar partea a doua, singurul manuscris, în dactilogramă, rămas la fratele mai mic, Petre Pena, a ajuns la nepotul lor, Marin Scarlat, care l-a dat spre publicare. În povestire, previziunile autorului au mari analogii cu colectivizarea și cooperativizarea, Ion Pena dovedindu-se un bun analist social de anticipație. Prozatorul și publicistul Constantin Stan (1951 - 2011), membru al Uniunii Scriitorilor, în 2001, în articolul "Un caz ciudat", vorbește despre faptul că "Pena, prin povestirea sa, îl devansează pe George Orwell", autorul faimosului roman "Ferma animalelor", scris în 1945. Iar profesorul, ziaristul și prozatorul Victor Marin Basarab afirma tot în 2001 în cartea pe care începuse s-o scrie despre Pena: „Moneda fantazienilor” ar trebui pusă în circulație și așezată într-o exactă comparație cu proza urmuziană, într-o corectă înțelegere a vizionarismului sud-est european și, de ce nu, la baza teatrului absurdului ionescian." Acum, în 2015, citind și cumpănind, putem afirma că Ion Pena a fost un vizionar.

În volumule sale „Fotografii la periscop” și „Secvențe de istorie literară - opera omnia - publicistică și eseu contemporan”, care cuprind studii și articole despre Radu

Grămăticul, Grigore Gellianu, Șt. O. Iosif, Gala Galaction, Ion Pena, Constantin Noica, Marin Preda și Mircea Scarlat, cunoscutul publicist și istoric literar, Stan V. Cristea, membru al UR, îl numește pe Pena: un scriitor „fantazian” nedreptățit. Tot el consemna în revista „Caligraf” din iulie 2005: „Surprinzător, prin 1943 – 1944, Ion Pena pare că evolua spre un nou fel de poezie. Îi întrezărim incredibil, cumva, pe Nichita Stănescu și Marin Sorescu”, iar în ziarul „Drum” din 17-23 august 2001 acesta sublinia: „Citite cu răbdare, dincolo de graba acestui început de nou secol, multe din poeziile lui Ion Pena ne dezvăluie un poet adevărat și sensibil, care a putut să

meșteșugească destule versuri memorabile.”

După cum spuneam mai devreme, profesia i-a purtat pașii în Domnești - Argeș, unde se împrietenește cu Gheorghe Șuța, care-l și găzduiește până la plecarea sa pe front. Acesta era liderul Partidului Național Țărănesc din Domnești, mare industriaș și comerciant, unchiul Elisabetei Rizea din Nucșoara - Argeș, participantă activă la „Rezistența anticomunistă din Munții Făgăraș - Haiducii Muscelului”. În fapt, Gheorghe Șuța fiind fratele avocatului Nicolae Șuța, viitorul șef de cabinet al președintelui PNT, Ion Mihalache. Viața lui Ion Pena s-a desfășurat sub zodia tragicului, ca să nu spun a blestemului. Ca

prim născut, a avut parte de un destin frânt la doar 33 de ani, fiind al cincelea copil, din cei șapte, pe care părinții i-au pierdut în timpul vieții. Prietenia sa cu Gheorghe Șuța și apartenența la PNT aveau să-i condamne familia la supravegherea miliției și securității în anii '40, de după război, până prin anii '60. În 2011, la 100 de ani de la nașterea sa, a apărut cartea „Scrieri” de Ion Pena, care include poezii, epigrame, precum și proză, dovedind talentul multilateral al autorului.

Consider că scrierile sale pot vorbi cel mai bine despre receptorul - scriitor, așa că, iată câteva dintre poeziile sale:

Alpinism

Pe piscuri goale, fără viață,
Unde nici vulturi nu s'avîntă
Eu mi-am tîrît povara sfîntă
A trupului flămînd de viață.

Cu patimă m-am strîns pe stîncă
Strîngînd spasmodic piatra tare ...
Și-i drept că gura-mi, nu arare
Cerșea un sprijin de la stîncă.

Prăpăstii mi-au surîs sarcastic,
Guri de-abia înfiorătoare,
Dar prins de culme cu ardoare,
Am rîs și eu – la fel – sarcastic ...

- 1928 -

Publicată în „SO4H2”, anul I,
nr. 1, din 15 aprilie 1932

Poetul din urmă

Pe-aici poetul este rătăcit,
Prin hârburi de anafură și besnă,
Heralzii în tăcere i-au murit
Și plînsu-i-au durerile în glesnă.

De vreme îndelungă-i călător –
Cu pietrele și roua din grădină,
Cu pulberea, cu norul tunător,
Cu toamna îmbrăcată în rugină.

A năzuit o țară de povești –
Naiade în albastră legiune,
Luceferi în betele îngerești
Și verile cu umbră de cărbune.

Să fluture alaietele în zob,
Pe lanuri să se scuture belșugul,
Din cupe să hălăduie - și rob
Ca neaua să-i lucească meșteșugul.

O țară de lumină și de vis
Poetul peste ani a căutat-o;
I-e sufletul de negură, închis
Și țara pîn'acuma n'a aflat-o.

Publicată în „DRUM”, nr. 1 din 15 iunie
1938 și în „PREPOEM” an II, seria II,
nr.19 din iunie 1941

Oprîți-vă

În drumul meu oprîți-vă fierbinți,
În carnea mea cu tîrnăcoape.
Am să vă dau mistere și arginți,
Ca fumul, bogăția să vă'ngroape.

Mi-e inima de fulgere ocean.
Mi-e palma năzdrăvană și haiducă.
Oprîți-vă cu sufletul ocean
Să beți înfiorarea hăbăucă.

Pe steiul ars de foc și'nchipuiri
Să vă înalț o clipă, să vă doară.
Crepusul de altare și zefiri
Și vorba peste moarte să vă moară.

Nu închinați cu mine rugăciuni
Ci treceți, ca barbarii, mai departe,
Mă jefuiți de grâne și tăciuni.
Deschis îmi e pătulul ca o carte.

Eu voi rămâne singur, vagabond,
Un cerșetor de soare și de vise.
Voi ocoli destinul rubicond
Ca porțile de marmură, închise.

Publicată în „DRUM”, an IV, nr. 1
din 15 iunie 1938 și în „UNIVERSUL
LITERAR” an I, nr. 21 din 23
mai 1942

Degradări

Mărunt și păcătos sub cer
Totuși cu râvnă mai visez un
pisc.
Trufia bleg am pus-o în cuier
Și umil câte-o șuetă mai isc.

Crezui odată în minuni,
destul.
Cetății cădeau, mureau dureri
mîrșave,
Avea tot orbul soare în pătul
Și'nalt sunau aplauzele grave.

Ci anii curseră sătui de glod.
Arcaș, văzduh s'au poticnit în
trestii.
N'a izbăvit țaria un crîmpei de
rod
Gemea în jurul doldora de
bestii.

Cu arcul frînt, tocit, bolnav
Astăzi mai urc între zăbrele
Și de azur, de vis gîngav
Strîng putregai și scrum de
stele.

Placheta "Simple nimicuri" -
1940

Metamorfoze

Acest drumeag de lespezi încălceți
Îmi rupe carnea goală și trufașă
Pe urmele a mii de neofiți
Și cu azur durerea mă înfașă.

Nestăvilit'nainte mă îndemn
Urcat pe uriașe crepuscule,
E lumea ca o amforă de lemn
Și fluer în sărăciile-i pătule.

Hei, suflete deapurarea hoinar
Oprește la o margine de vară
Și soarele luându-l felinar
Să trecem peste margine afară.

Voi ocără de-acolo, fără cosorog
Acest pămînt aidoma cu-o sferă
Și voi scuipa pe mersul lui olog
De brută prăbușită în holeră.

Nu-i voi mai cere niciun dumatic,
Nicio tingire doldora de varză
Ci-a ferecat în foame și păcat
Îl voi lăsa să urle și să arză.

Târziu în veacuri, poate, rătăcit
Voi reveni pe urme vechi, halucinat,
Cu altă zestre iar de peticit
Și fi-voi jaguar sau împărat.

Publicată în „UNIVERSUL LIT-
ERAR”, an I, nr. 10 din 7 martie
1942

ION MICUȚ

Raiul și Iadul – Concurs Vama

Sens unic

Cum păcătoșii mei amici,
Sunt azi în iad, la suferință;
Curând la ei mă duc de-aici,
Că-n rai n-am nicio cunoștință.

Protest antidivin

Văzând că-n rai în lung și-n lat
Adam e unicul bărbat,
Începe Eva să ofeteze,
Că nu-i și altul s-o curteze.

Control financiar în rai

Murind, ministrul de finanțe,
I-a zis în față, Domnului,
Că la impozit sunt restante,
Chiar pe grădina raiului.

Regim contraimunitar

Sunt foc și pară deputații,
Când înspre iad își țără pașii,
Că i-au forțat încornorații,
Să stea-mpreună cu borfașii.

Prăbușirea

În iad mergând parlamentarii,
I-au zis satanei indignați
Că sunt profund discriminați,
Să stea-n cazan cu găinariii.

Greșeala Demiurgului

Trăiau în liniște și pace,
Adam și multe dobitoace;
Dar Domnul a făcut femeia
Ș-a declanșat în rai scânteia.

Bilet numai la dus

Amicii mei că-s păcătoși,
Bețivi curvari și puturoși,
În iad îi duce Dumnezeu
Ș-acolo cred că merg și eu!

Unde-i iadul

Săvârșind de toate-n viață,
Doar fapte rele ori păcate,
De merg în iad, suport și basta!
N-o fi mai rău ca-n lumea asta!

Epitaful unui chirurg

N-a fost un doctor prea dibaci
Că pacienții i-au murit,
Și nici în iad n-a fost primit,
Că iar ucide și pe draci.

Înainte de Eva

A existat în vremea aceea,
O liniște universală,
Dar și o mare plictiseală,
Iar Domnul a făcut femeia.

A 2-a voce în rai

Și după ce-a făcut femeia,
Ea, domnului i-a dat ideea,

Să facă-n rai și magazine,
Că poartă-o frunză zi de zi.

Potecile veciei

Prietenii ce mi-au murit,
În rai sau iad au nimerit,
Când, fii-va vremea să mă duc,
Nu tiu încotro s-o apuc !

Binefăcătorul

Când căsniciile se fac,
Ades apare câte-un drac,
Ce vrea și el să se implice,
Să-și bage coada în elice.

Marele avantaj

Olteanul tânăr a murit,
C-a fost de soacră chinuit;
Dar îi va da lui Petru mită,
Pe ea în iad să o trimită.

Păstoritele

Și dacă Dumnezeu ar spune,
Că-n iad merg fetele, că-s rele,
Ai asista la o minune,
Că tot ne-am duce după ele.

ANDREEA CĂLINESCU

Poate dacă totul...

Poate că... zilele se
vor sfârși.
Și dacă cerul s-ar clinti,
Poate pămîntul ar fi
prieten cu soarele.
Și dacă apa ar tresări,
Secundele și visele
Oare... cum vor fi ?

Poate că... oglinzile
se vor sparge.
Și de chipul va pieri,
Poate planeta va fi din
nou verde.
Și dacă noi nu o să
mai fim în ea...
Trecutul și gândul
Vor dispărea?

Vise

Poate o ușă nu
trebuie deschisă...
Visele se pot rosti
fără înțeles,
Coșmarurile au al
lor mister
Și usa n-are mâner...
Mașina nu are roată,
Distracția vine îndată!
E o mică legendă,
Care trebuie prescrisă,

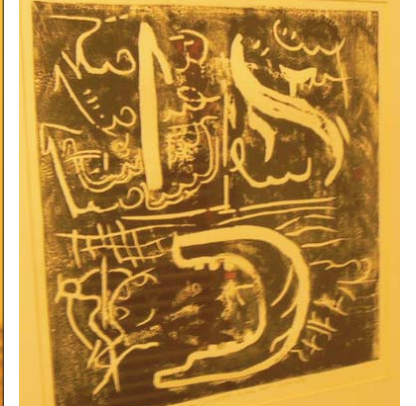
Ce are-o cușcă...
Întredeschisă.
Nu are sens cuvântul
numit
Când dimineața a venit,
Pătura a zburat ,
Pernele s-au
împrăștiat...
Era un vis neașteptat.

ALBUL ȘI NEGRUL ÎN VIZIUNEA ARTIȘTILOR VÂLCENI

La subsolul Muzeului Simian, artiștii vâlceni au deschis expoziția de artă vizuală intitulată „ALBNEGRU”. Expoziția a fost organizată de UAP Filiala Vâlcea, având ca invitați și câțiva artiști plastici din Alba Iulia. În 2004, la Bayonne, în Franța am văzut o expoziție similară a unei artiste-Claudia, numele de familie l-am uitat...O galerie mare în care peste tot era vărsat var încheșat, bidinele, cârpe negre pline de var, căldări... O expoziție care, după mine, făcea o proastă reclamă însuși ideii de Artă, neavând nimic „sfânt” în ea. Spun „sfânt” referindu-mă la o linie, la un clarobscur între alb și negru, ceva desen...Am uitat să spun că în vitrină era un seminud al Claudiei, în ...umbră! Din start trebuie să spunem că această expoziție, foarte reușită, a vâlcenilor, nici nu se poate compara cu actul expozițional de la Bayonne, din acel an, la Muzeul Simian

artiștii vâlceni căutând asiduu în lucrările lor, expresia!... căutând impresia pe care să o transmită mai departe, despre realitatea acestei lumi. Intrăm în SUB SOL-ul Muzeului Simian, care în cazul meu, unic vizitator, se prezintă cum nu se poate mai bine, totuși, dacă ne gândim la public, ni se pare un spațiu atipic în sensul că nu permite accesul mai multor persoane, simultan...Și mai este ceva, culorile (holurile) nu permit expunerea lucrărilor, spațiul dintre privitor și “operă” fiind foarte redus. La intrarea în expoziție ne întâmpină „standul” lui Gheorghe Dican, artist consacrat prin culoare, de această dată, surprinzându-ne cu compoziții Ready Made!...CD-uri, fotografii, obiecte de toaletă. Remarcăm, CD-ul pe care scrie, cu carioca neagră „Aseară ți-am luat cercei... și azi te văd fără ei”. Cele câteva exponate sunt realizate în alb negru...inclusiv al-

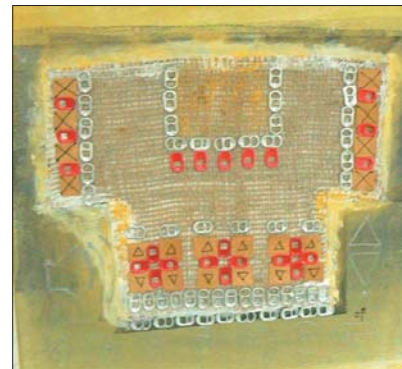
bumul fotografic expus pe simeză...Parcurgem expoziția și ne plac exponatele semnate de Alexandra Vasile, Andreea Hereșanu, Angela Tomaselli, Aurelia Sanda, Carina Rusu, Constantin Plăvițu, Constantin Neacșu, Claudiu Schiteanu, Corina Croitoru, Cristina Cercelaru, Daniela Deaconu, Ion Cornea, Mirel Muncellean, Muntean Floare, Noemi Kusztos, Olga Popescu, Petti Velici, Traian Boicescu, Tudor Popescu...Am putea să ne arătăm preferințele asupra câtorva lucrări care ni s-au părut mai elaborate, totuși este bine să apreciem întreaga expoziție care a reușit să ne trezească interesul, să sublinieze rolul desenului, încă! în compoziție; da, el, desenul, care încă mai face legea în arta vizuală, care mai dă încă-cătură artistică...

GIORGIANA POENARU: „ÎNTRE TRECUT ȘI PREZENT”

Da, nu este titlul unei cărți, este recenzie, atât cât putem noi pricepe, la expoziției de pictură a Georgiane Poenaru, al cărei vernisaj a avut loc la Muzeul Simian, curtea interioară, în data de 25 07 15 sub egida UAP. Georgiana Poenaru este membră UAP Filiala Vâlcea. Un mediu prielnic, mai mult decât atât, această locație de artă care ne arată cât de armonios se construia odată, începutul de secol XX; această casă a lui Simian fiind o dovadă grăitoare de ceea ce vrea să însemne arta arhitecturii! Poate că și de la acest gând a pornit artistul plastician-vizual, vâlcean, atunci când și-a ales acest titlu dat expoziției sale... „Între trecut și prezent”. Da, pare un joc de domino prezent mereu între diferitele atitudini artistice, forme schematice, desfășurări pe colțuri din hârtia de aritmetică, desfășurări în diagonală precum a “deșucheților” pe tabla de șah! Pe lângă nesfârșitele coloane, fragmente sau elemente generatoare, însemne a unei echilibrări pornite prin magia semnelor și însemnelor spiralate sau romboidale, iată, descoperim pe primul tablou pe care ne-am aruncat ochii însemnul magic al internetului-maus-ul, michimausul, arondului-cel care ne călăuzește pașii-acțiunile în ziua de azi...Desigur, romburile, trunchiurile de piramidă, clepsidrele sunt treburi mai vechi și au făcut fala lumii de ieri!...În alt tablou întrevădem, în amestecul culorilor, clarobsururi pe verde, dieji sau becali, plutind în culoare, nu oricum, ci în baza aceluiași semn din in-

ternet, micuțul șoricel băgat-închis în primul segment de coloană infinită...romboidul magic, magicul șoricel! Zale albe, zale roșii, romburi, alte magice însemne peste o pădure de întuneric se răsfrâng în imensa cascadă a lumii deschisă de internet; timpul de astăzi, timpul de ieri, sinistră cavalcadă a timpului peste lumea de azi și de ieri; oare când va sosi starostele care să acceseze timpul, să-l prindă în zăbala eternă a prezentului; timpul de azi timpul de ieri...Și tot mergem prin grădina lui Simian în pas cu timpul dar el se oprește în loc în fața sau prin lemnele frumos cioplite și frumos colorate, statice lemne, lemnul este chiar static și timpul oprește, lemnul este cel care aduce pacea eternă și ne face o clipă să reflectăm mai atent la jocurile pe hârtie, pe pânză ale Georgiane Poenaru; iată, am pornit din nou la drum prin aceste jocuri, dominouri, statice!...Iată cât de bine ne surprinde această talpă-balama, matriță, pozitiv și negativ, imensă clanță, în care se vor toca însemnele, triunghiurile, romburile pictoriței ca într-un teasc al literelor, primară tiparniță devora-

toare de semne și însemne de litere de domino...Ce frumoasă lucrare a lemnului pentru lumea viitoare care nu va ști cum este cu lumea plusului și-a minusului în epocă devoratoare a timpului, când totul se va naște după tipar și printr-o lovitură năprasnică. Bum Bum și forma nouă, presată, este gata! Și din nou semne și însemne, diagrame dreptunghiulare, rectangulare, de data aceasta ordine de “electrogramă”, electrograf, diagramă, electrocardiogramă; da lumea aceasta este ca o electrocardiogramă fără sincope serioase încadrându-se în conceptul universal al unor armonii de toate felurile...Și bani și zale, capace duble de sticle, zale precum infinitii, colaje de „ready made”, și bani, și iarăși bani! banii, arginții au părăsit cosițele fetelor și au poposit în cadrele Georgiane Poenaru!...O expoziție plină de mișcare, de idei, în afara oricărui concept colectivist; una de-a jocul cu forma, chiar formele, joc de semne și însemne...

Două articole de Csaky E POE

VASIAN MIRCESCU

RUGĂ 3

Presară-o lacrimă de nea
Pe vechea mea făptură nouă
N-am cum să vin în fața Ta
Că-n viața mea e nor și plouă

Și nici nu știu dacă mai simt
Ce se petrece-acum cu noi
Presară-o rază de argint
Pe mersul nostru din noroi

Nu ne lăsa să huzurim
Pe sfânta țărână-brazdei tale
Din viața Ta să odrăslim
Și să-ți aducem osanale

Am tot lăsat în urma mea
Din tot ce-Ai spus și învățat
Presară-o lacrimă de nea
S-aștearnă drumul cel curat

Și urcă-mă încet spre vis
Ca fumul alb dintr-un fuier
Și mă primește-n Paradis
Tu, Doamne, Tatăl meu de dor...

...OCHIUL DE LUMINĂ...

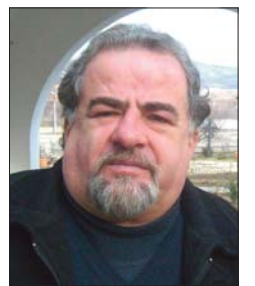
...Din ochiul meu deschis de dinspre lume
Din care de-abia eu însumi m-am deschis
Să te privesc privind anume
Ca dinspre relitate înspre vis

Lumina pură despărțită-n șapte
Din care tainic nimic nu mă cheamă
Din care ochiul meu închis spre noapte
Spre alba ziuă nedespărțit se deschidea

Și iată-mă deschis dinspre-
ntuneric

Și luminat de-o clipă-n necuprins
Mergând spre un cuprins de tot feeric
Și de-o culoare din lumenă atins de dinadins

Ce se-ncerca din stingere, din disperare
Să-mi pregătească-al meu încet festin
Să mă deschidă-n marea mea-ncercare
Să-mi lumineze prea sumbrul meu destin

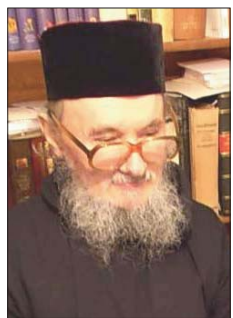

DE LA IERUSALIM, LA SFÂNTUL MUNTE ATHOS

— Note de călătorie —

IV

Arhim. Veniamin MICLE

Înainte de a pleca din Israel, notez câteva impresii despre această țară minunată unde, timp de peste zece zile am străbătut-o, vizitând diferite locuri istorice și monumente religioase.

Temperatura este suportabilă, datorită unei adieri neîntrerupte a vântului. Viața este foarte scumpă, dar nu se duce lipsă de nimic; magazinele sunt pline de tot ceea ce dorește omul; bazarele, bogate în

tot felul de obiecte. Pâinea, excepțional de bună. Nu se simte că țara este în război; oamenii sunt veseli, specific exuberanței orientale.

Rugăciunea evreilor, în Sinagoga din vecinătatea Căminului românesc, până la ora 12.00 noaptea, impresionează! Ea constă din strigăte duios, tânguitoare, cu accente de disperare, dar și de nădejde în venirea lui Mesia. Copiii, foarte gălăgioși; arată spre Căminul nostru cu teamă și oarecare dispreț.

Ierusalimul, oraș cu toate tentațiile, necazurile și încercările lumii contemporane. Nu locul sfințește omul, ci invers. Nemulțumirile sunt numeroase.

În data de 1 septembrie 1982, la ora 14.00, am plecat cu un sherut de la Ierusalim la Haifa, al treilea oraș din Israel ca mărime, unul dintre cele două mari porturi comerciale și principala metropolă urbană din nordul Israelului; costul transportului: 145 shekeli. Împreună cu noi a călătorit și monahul Modestos, viețuitor în Schitul „Sfânta Ana” din Muntele Athos; un călugăr simplu, îmbrăcat modest, dar foarte deschis sufletește, simpatic și foarte sociabil. Am discutat cât mi-a permis greaca modernă.

După două ore și jumătate, am ajuns la Haifa. Pe parcurs, am admirat livezile, cultura, construcțiile și șoselele din această parte a Israelului. Se constată munca înțeleaptă, hotărâtă a poporului de a-și construi o țară. Nu batjocoresc pământul, ci-l cultivă cu sfințenie, scoțând din ariditatea lui hrana cea de toate zilele; de aceea, poporul nu duce lipsă de nimic, ci are toate cele necesare unui trai îndestulat.

În vama portului Haifa, am întâlnit numai persoane de origine română; vorbeau românește și au fost foarte amabile cu noi.

Ne-am imbarcat pe vaporul „Virginia” a Companiei italiene „Brindisi”, care efectua ruta Haifa – Cipru – Creta – Pireu (Grecia). Vaporul are trei clase: I – cabine; II – salon cu fotolii foarte confortabile; III – puntea, având o parte acoperită, iar alta descoperită. Capacitatea, aproximativ 2.000 de oameni, camioane, autoturisme etc. Am vizitat interiorul: saloane, baruri, săli de mese, săli de cinema, capele pentru rugăciune etc.

Vaporul avea plecare la ora 20.00, dar a întârziat până la 21.30; pornirea a fost lină, insesizabilă. Plutirea excepțională!

Am urcat pe punte, de unde am privit Muntele Carmelului și orașul Haifa iluminat; o priveliște superbă! Luminile multicolore produceau efectul unei grădini pline de flori cu nuanțe diferite. Am admirat marea, luna de pe cer, valurile produse de vapor. Dimineața, am mai văzut două vapoare; unul venea, iar altul pleca probabil spre Beirut.

La ora 5.45 am văzut țărurile insulei Cipru. Eram cu arhimandritul Epifanos, vicarul Mitropoliei de Limassol; cunoștea franceza și engleza, și limba maternă: greaca.

Ora 7.30; vaporul ancorează în portul Limassol; am coborât pentru a vizita portul. Eram împreună cu Modestos. Era foarte cald. După o scurtă vizită a portului, ne-am reîntors.

Un evreu și-a făcut rugăciunea, după toată rânduiala, cu ștergarul pe umeri, cu cornul în frunte, întristându-se și bătându-și pieptul cu pumnii, având brațul stâng înfășurat cu o curea; apoi s-au rugat și copiii săi.

În 2 septembrie, plecarea din portul Limassol al Ciprului la ora 12.30; am urmărit cum se abordează vapoarele și se pun în mișcare. Era o zi minunată, însorită. Apa, în rada portului, avea culoarea bleuciel, iar în largul mării, bleumarin.

În timpul mesei, am oferit un pahar cu vin și cuviosului Modest; cred că acesta i-a dat curaj, pentru că a predicat neîntrerupt trei ore. A fost o scenă tipic grecească, amintindu-ne de Sfântul Apostol Pavel din Areopagul Atenei; el vorbea cu înflăcărare, iar grecii se adunau în jurul său. Unii îl ascultau cu mare atenție, alții interveneau, îl provocau, îl combăteau, iar alții îl apărau.

Plutim pe Marea Mediteraneană de 20 de ore; vântul, destul de puternic, provoacă valuri care balansează vaporul, încât îți pierzi echilibrul când mergi pe culoare sau pe punte. Chiar stând în fotoliu, te simți legănat.

La ora 11.00 am zărit o stâncă mare în apă, spre partea sudică. Am privit pe hartă și am constatat că este o insulă pustie la nord de estul Cretei; de aici începea și insula Creta, prelungindu-se spre apus. Noi plutim în continuare, dar la o distanță mare de uscat, încât nu zărim pământul.

În fine, la ora 15.00 am ajuns în portul Heraclion – aeroport și capitală a insulei Creta. N-am coborât din vapor, ci am privit numai de pe punte. Orașul este destul de modest; se zăreau trei biserici. Solul este asemănător cu cel din Israel; mulți măslini. Clima este plăcută; soare, dar vântul destul de puternic face căldura suportabilă. Din insula Creta, am plecat la ora 19.00. Înainte noastră au plecat alte două vapoare mari cu pasageri: unul spre Apus, altul spre Răsărit. Al nostru a dezancorat destul de greu. Soarele a apus la ora 19.30.

În data de 4 septembrie, după o călătorie liniștită, de 12 ore, la 7.00, vaporul a ancorat în portul Pireu al Atenei; port renumit, cu multe vapoare de mare capacitate, ancorate în largul golfului Egina și în port. Ne-am ridicat pașapoartele de la biroul vaporului și am așteptat să coborâm pe țarm.

Din Pireu, am călătorit cu un tren, apoi cu un autobuz, până am ajuns la preotul Constantin Chrisiaridis, parohul bisericii Sfântul Gherasim din Atena. Ne cunoșteam, pentru că studiasem în România, împreună cu soția; ambii vorbesc românește. Ne-au primit destul de bine, dar nu cum se primește în România.

După ce ne-am relaxat puțin, în biroul parohial, unde l-am

găsit pe părintele, care ne-a servit câte o cafea, am făcut primul drum la Acropolis. În apropierea Acropolei se găsește Agora, unde Sfântul Apostol Pavel a vorbit filozofilor atenieni. Este o stâncă de cremene lucioasă; niște trepte la fel de lucioase și foarte alunecoase te ajută să urci; greu de urcat, dar și mai greu de coborât!

Apoi am urcat pe Acropole, situată pe o stâncă înaltă; un templu de marmură, cu coloane uriașe, frontoane și frize sub cornișe. Aici am întâlnit două familii din România: una din Cluj, alta din Timișoara. Mii de turiști, mai ales europeni. Am fost ținta nenumăratelor aparte de fotografiat, era însă un vânt atât de puternic încât greu ne mențineam echilibrul, mai ales că stânca avea aspectul sticlei, fiind lustruită de încălțăminte vizitatorilor care o calcă de milenii. La baza stâncii, se vedeau resturile cetății antice grecești și a celei romane, cu piața romană, amfiteatrul, templul în ruină și alte construcții specifice epocii romane.

Orașul Atena are multe clădiri moderne, arhitectura simplă. Magazinele arhipline, cu tot ce dorești: abundență alimentară, industrială, îmbrăcăminte, încălțăminte etc.

În data de 5 septembrie, dimineața am fost la biserică, unde au oficiat trei preoți; ne-am împărțit și noi. Aici am constatat niște practici liturgice specifice: ușile împărătești nu se închid decât în timpul împărțirii preoților; n-au dveră; la *Harul Domnului*... preotul binecuvintează credincioșii cu Sfântul Aer. Preoții se înseamnă în chipul crucii cu steluța, se împărțesc izolat, rupând câte o pârțică din Sfântul Trup pe care îl consumă în spatele Sfintei Mese etc.

La Priceasna Sfintei Liturghii, s-a cântat; n-a predicat nimeni. Cred că predicarea este foarte slabă în Grecia. La final, preotul ne-a prezentat credincioșilor, apoi arhim. Chesarie a rostit un cuvânt. Se recomandă, în asemenea ocazii, un model de cuvântare: cuvântul de salut, exprimarea bucuriei, o prezentare a propriei situații, o apreciere a celor prezenți, mulțumire, urare.

În Grecia, nu se servește micul dejun, decât numai o cafeluță; am servit-o în biroul de la biserică și am plecat în oraș să vizităm muzeele, care sunt deschise și se vizitează gratis duminică și în zilele de sărbătoare. Grecii părăsesc orașul sâmbăta și duminica, iar muzeele sunt vizitate în special de străini. Am vizitat patru muzee: Militar, Bizantin, Benaki și Național.

Muzeul militar conține toate tipurile de arme, mașini de război și aparate: săgeți, arcuri, buzdugane de lemn, bâte, săbii, puști, pistoale, tunuri, tancuri, avioane, vapoare, proiectile, bombe, rachete; uniforme originale, decorații, hărți, tablouri pictate cu scene de război din vechime până astăzi; machete cu scene de luptă: aviație, transportul de muniție peste munți etc.

În ziua de 10 septembrie, am mers la Mitropolia Tesalonicului. Împreună cu arhim. Gamaliil Vaida, am primit aprobarea să intrăm în Muntele Athos, în calitate de clerici ai Bisericii Ortodoxe Române. Aprobarea a fost semnată de Secretarul Mitropoliei, arhim. Pavlos Patsias.

Tot în aceeași zi, Sfânta Epistasia a Muntelui Athos ne-a acordat permisiunea, adică Diamotirion-ul de a ședea patru zile în Sfântul Munte, așa cum se procedează inițial, apoi există posibilitatea de prelungire, după necesități sau interese.

CARTIERUL VĂRZĂRIE - CĂLIMĂNEȘTI, ASPECTE DIN TRECVT

Gheorghe MĂMULARU

Orașul Călimănești din județul Vâlcea este alcătuit din mai multe cartiere, printre care se află și Vărzăria. Numele lui provine din cultivarea verzei, în lunca Oltului, practică de-a lungul secolelor. Populația a fost omogenă, de etnie română și de religie creștin ortodoxă. De-a lungul veacurilor populația cartierului nostru nu s-a amestecat cu alte neamuri și a rămas „curată”, așa cum s-a plămădit de la început, de la străbunii noștri.

Istoria acestui cartier este comună cu a localității din care face parte. Evenimentele petrecute în această localitate au influențat în mod direct și viața locuitorilor acestui cartier. Cartierul se află în centrul orașului Călimănești. Este delimitat la est de râul Olt, la nord de strada care duce spre barajul Hidrocentralei de la Călimănești, iar la vest de șoseaua națională - Calea lui Traian. În treimea de sud a cartierului se află Valea Satului sau Valea Călimănești, care curge de la Vest spre Est și se varsă în râul Olt.

De-a lungul veacurilor cartierul nostru a suferit mai multe modificări; au apărut obiective noi, dar cele mai multe s-au ivit în secolul XX. În cele ce urmează le menționăm pe cele care s-au construit în secolul XX, în special în prima jumătate a ace-

storia.

După primul Război Mondial, în anii '20, s-a amenajat Cimitirul Eroilor, în colțul de Nord Est al cartierului. Peste drum se afla cimitirul civil. Cimitirul Eroilor a existat în acest loc până în 1977, când a fost mutat la Cozia, lângă cimitirul călugărilor, în partea de nord. Și tot în acel an a fost mutat și cimitirul civil în Dealul Fulga. Aceste cimitire au fost mutate pentru a nu fi afectate de lucrările la barajul Hidrocentralei Călimănești și de la lacul de acumulare.

În anul 1960, pe vremea când era primar al orașului Călimănești, Dan Haralambie, a fost construită clădirea liceului, iar în anul următor, 1961, a fost înființat Liceul Teoretic „Mircea cel Bătrân”. Liceul se află pe latura nordică a cartierului nostru,

vis-a-vis de piața orașului Călimănești.

În partea de sud a cartierului, lângă Valea Satului, au existat patru poverne la care se fabrica tuică de prună. Proprietarii acestora au fost: Simion Macavei, Gică Găină, Ion Zamfirescu și Mitică Olănescu. Procesul fabricării țuicii începea în septembrie și se termina în luna martie a anului următor. Se fabrica o țuică de calitate, renumită în tot județul pentru calitățile sale. Cele patru poverne au funcționat până în 1960.

Domnul Simion mai avea și o moară de apă, lângă povarna sa. Și tot dânsul avea și o brutărie. La început cuptorul l-a avut în incinta casei sale, la extremitatea estică. Pâinea o valorifica la prăvălia care se află pe Calea lui Traian, unde se află azi Raiffeisen Bank. Cu timpul, în această prăvălie a construit și cuptorul de pâine. Printre brutarii pricepuți și buni meșteri au fost și Alexandru (Sândică) Ceapă, care și-a schimbat numele în Cosmin, și Nicolae (Lică) Joică. La brutăria lui Simion Macavei se făcea o pâine foarte bună, renumită în tot județul Vâlcea. Și această brutărie și-a aflat sfârșitul prin anul 1960. Menționăm că cele patru poverne, moara și brutăria au funcționat până în anul 1960, când s-a înființat Cooperativa Agricolă de Producție (C.A.P.) Jiblea-Călimănești.

Prin anii '20 ai secolului XX s-a construit abatorul comunal unde se sacrificau vitele și porcii. A funcționat până în 1950. Acest abator a fost amplasat pe Iazul Morii. După desființarea abatorului și până în anul 1972 clădirea a fost dezafectată și din ea a rămas numai structura de rezistență (scheletul din grinzi și beton).

În anul 1972 în fosta clădire a abatorului a fost amenajat un atelier de autoservice care a primit numele de „Dacia Service”, în ideea că aici se vor repara numai autoturisme marca „Dacia”. Conducerea acestui atelier a fost încredințată inginerului Iosif Santa, originar din Sibiu, un foarte bun profesionist și organizator, câștigător al unei ediții a Raliului Dunării. Acesta, împreună cu fratele său Albert (Berti) au reușit să închege un colectiv de tineri, foarte buni meseriași și plini de entuziasm, printre care Traian Zgripcea, Costel (Tică) Cocos, Ion (Nelu) Pleșanu (Pipă), Gheorghe Vartolomei. Astfel s-a ajuns ca la acest atelier să fie reparate nu numai autoturisme „Dacia”, ci o gamă foarte largă de mașini (alte mărci). Atelierul a fost mutat în anul 1983 la Jiblea Veche. De atunci clădirea a rămas pustie și de-a lungul timpului a ajuns în paragină.

Până în anul 1960 în cartierul nostru au existat doar două străzi. Una, situată pe mijlocul cartierului, cea mai lungă, orientată pe direcția Nord-Sud și paralelă cu râul Olt. A avut mai multe denumiri: între anii 1927-1950 purta numele de strada Dr. Haralambie Botescu; între anii 1950-1990 s-a numit strada Vasile Roaită, iar după 1990 - Șerban Cantacuzino. A doua stradă, mai scurtă și perpendiculară pe prima cu care se încrucișează, pornește din șoseaua națională - Calea lui Traian și ajunge la râul Olt. Și această stradă a avut mia multe denumiri: între 1927-1950 s-a numit Filimon Sârbu, iar după 1990 - strada Mircea cel Bătrân.

În anul 1960 s-a amenajat strada Aurel Vlaicu, care pornește la sud din strada Filimon Sârbu și ajunge la nord în strada care duce la baraj. Această stradă, mai scurtă, este paralelă cu râul Olt. Pe această stradă s-au construit case noi și două blocuri de locuințe.

Străzile, inițial, au fost pavate cu piatră de râu. În primăvara anului 2008, pe când primar al orașului era ing. Ilie Amuzan, străzile din cartierul Vărzărie au fost asfaltate.

Între anii 1977-1981, cu prilejul lucrărilor la Hidrocentrala Călimănești, a fost construită o nouă șosea, „variante”, pe malul drept al Oltului, care se întinde de la barajul hidrocentralei (la nord) până la Priporul Mămularu (la sud). Pe această „variantă” circula în special camioane de mare tonaj și TIR-uri. În partea de sud a „variantei”, în anii '80 ai secolului XX s-a construit un motel, o benzinărie și sera de flori (mutată din Ostrov).

În cartierul nostru au existat trei puțuri cu apă potabilă (care era scoasă cu găleata legată de lanț care se înfășura pe un tambur acționat manual). Aceste puțuri erau amplasate astfel: unul la intersecția celor două străzi menționate mai sus și două la extremitatea estică a străzii Filimon Sârbu. De asemenea, în punctul numit Sândești, există un izvor cu apă potabilă, rece, de foarte bună calitate, care este captat și utilizat și în prezent (spre deosebire de cele trei puțuri care nu mai sunt funcționale). Și acum, câteva cuvinte despre locuitorii acestui cartier. Au trăit și au locuit aici intelectuali și gospodari, meșteșugari iscusiți. O parte din intelectualitate este autohtonă iar alta provine din alte localități, dar a trăit și a locuit în acest cartier.

Amintim în această lucrare câteva per-

sonalități: actorul Vasile Lucian, care a dat „viață” la peste 80 de personaje (roluri), scriitorul Tudor Dumitru Savu, care a fost președintele Comitetului de Radio și Televiziune din Cluj, a fost și membru al Uniunii Scriitorilor din România și ne-a lăsat șase cărți de certă valoare literară. Avocații eminenți Alexe și Bogdan Constantinescu, procurorul Paul Constantinescu care a fost mai mulți ani procuror șef al județului Vâlcea.

Și corpul medical a fost bine reprezentat. Amintim aici câțiva medici: Dumitru Savu, Șerban Savu, Gheorghe Mămularu, care a fost două decenii directorul medical al Stațiunii Călimănești - Căciulata, Pansela Mămularu, George Mămularu, Monica Lesnic, Sorin Lesnic, Iulian Dumitrașcu, medic veterinar. Dintre cadrele medii sanitare amintim pe asistentele și surorile medicale Viorica Mămularu-Iorndănescu, Cerasela Manda, Magdalena Vartolomei - Ionescu, Cornelia Marin, Maria (Mia) Etineanu, Mihai Dinică, Marilena Ungureanu, Maria (Mioara) Sinca, Elena Moldoveanu, Maria (Mioara) Olănescu - Ilinca, Dorina Ustea, Elena (Nina) Poteraș (fiica lui Drușcă Poteraș - al lui Țăruș), Rareca Eftene (moașă).

Dintre cadrele didactice îi amintim pe profesorii: Victoria Savu, Ion Popa, Sorina Vescan - Lesnic, Aurel Cincă, Veronica Cârstea, Aurelian Cârstea, Vasile Berbece, Elena Berbece - David, Ion (Nușu) David, Vasile Micu, Sorin Popa, Constantin (Cristi) Geantă, Vasile Dumitrescu, Dănuț Mesescu, Carmen Damaș. Au fost și învățători de mare valoare: Emilia Constantinescu, Alexandrina (Didina) Gorunescu - Macavei, Irina (Pușa) Macovei - Georgescu, Florica Popa, Alexandrina Găină, Ioana (Jana) Teodosiu - Căpruci, David Mesescu etc.

Bibliotecari: Florica și Fenia Driva, mama și fiica, și Florica Zgripcea, și care timp de o jumătate de veac au slujit cu devotament și profesionalism biblioteca orașului și stațiunii noastre.

Economiști (licențiați): Nicolae (Picu) Olănescu, Ninel Pogea, Dorin Dumitrescu etc.

Contabili: Simion (Bebică) Macavei, Sofia (Fica) Macavei - Lucian, Elena (Nuța) Olănescu - Badea, Ilie Găină, Relu Moise etc.

Ingineri: Sabina Macavei - Drăghici, Ion (Nelu) Macavei, Mihai Macavei, Venera Macavei - Lepădatu, Emil Constantinescu, Iulia Macavei - Dinică, Gheorghe (Gicu) Dinică, Codruț Dinică, Horia Macavei, Gherghe (Gigi) Ceapă, Adrian Grecu, Eugenia (Pușa) Vartolomei, Dan Sinca, Teodor (Nelu) Ioniță, Iuliana Moise etc.

Ofițeri, cadre M.A.P.N. și M.A.I.: Nicolae (Nicu) Sinca - general de brigadă, colonei - Nicolae Tiucă, Vasile Zgripcea, Aurel Grecu, Ion Popescu, George Mămularu (comisar șef medic), comandor aviator Mihai Moise, Radu Bădiță, maior Nicolae Sasu, căpitan Gheorghe Căpruci, plutonier adjutant șef Ion (Nelu) Băiașu.

Clerici: preot Ilie Ceapă, monah Constantin Manda (călugăr la Mănăstirea Frăsinei).

Tehnicienii: Ion (Nelu) Sinca, Gheorghe Stan, Gheorghe Târzan, Gheorghe Ceapă (gică al Stancului) - veterinar, Nicolae Porodici, Petre Porodici, Mircea Macavei, Aurel Grecu, Vasile Zamfirache, Constantin (Tică) Eftimie (Tinai), Dumitru (Mitică) Sinca (al Tudosii) și fratele său Gheorghe (Georgică) Sinca (al Tudosii).

Pădurari: Nicolae Sinca.

Locuitorii cartierului Vărzărie se ocupau cu agricultura, pomicultura și creșterea animalelor. Cultivau porumb, cartofi, zarzavaturi și plantau pruni, meri și peri. Prunele erau materia primă pentru fabricarea țuicii.

În fiecare gospodărie se creșteau câte unul sau mai mulți porci și păsări, găini, rațe, găște. Unele gospodării aveau car cu boi. În prima jumătate a secolului XX au existat peste zece gospodării care au avut car cu boi. Amintim aici doar câteva: Constantin (Dinu) Croitoru, Ion Berbece (a lui Dinuț), Vasile Mămularu, Gherghe (Gică) Iepure, Ion Porodici, Nicolae Vartolomei (al lui Ursei), Nicolae Ceapă (Căță), David Manda, Ion Pleșanu etc. Din anul 1960 din toți acești gospodari care aveau car cu boi a mai rămas numai unul singur, Vasile Mămularu.

Câteva gospodării din acest cartier au avut și cai și trăsuri: Petre Niță (Pătru lui Trache), Gheorghe Priboianu (Gică Lălău) și frații: Vasile, Andrei (Drușcă), Gheorghe și Ion Poteraș (ai lui Țăruș). Petre Niță și frații Vasile, Andrei (Drușcă) și Ion Poteraș au avut din gospodăria lor căzi din lemn și alături cuptor de ars pietrele. Acești birjari aduceau cu caii lor, în butoiașe de lemn, apă minerală sulfuroasă din Valea Puturosu, o turnau în căzile de lemn și o încălzeau cu pietrele încinse în cuptor și făceau băi la boierii care veneau

în stațiunea noastră. Boierii apreciau aceste băi empirice și le preferau celor din stabilimentul Societății Govora - Călimănești. Acest „tratament” balnear a dăinuit până în anul 1948, când s-a făcut naționalizarea stațiunii noastre.

În cartierul Vărzărie au existat mulți și valoroși meseriași, pe care îi menționăm în această lucrare.

Croitori și croitorese: Nicolae (Nae) Crăciun, Cornel (Cornelică) Calboreanu și fratele său Vasile (Vasilică) Calboreanu, Ion Geantă, Ion (Nelu) Dugu, Simion Manola, Gheorghe Croitoru, Lavinia Geantă, Carolina Manda, Georgeta (Geana) Ceapă etc.

Tâmplari: Gheorghe Niță (Gică al lui Trache), Nicolae Niță (Culăe a lui Trache), Nicolae Sasu, Constantin Sasu (Din al lui Mărtac), Tudor Zgripcea (Dore al Biții), Ion Zgripcea (al lui Drăgoi).

Cizmari: Ion Dugu, Victor Găozea etc.

Tinichigii: Gheorghe Niță (Geoghe al lui Trache), Marian Niță, Gheorghe Făsui (Gheorghită al Tudosii).

Grădinari: Gheorghe Mămularu, care a fost șeful serei de flori din Ostrov în perioada 1938-1968, Stelian Dugu și fiul său Gheorghe (Gică) Dugu.

Instalatori: Nicolae Covrig, Nicolae Poteraș (Nicu al lui Gonghici), Gheorghe (Gică) Voica, Nicolae Berbece, Mihai Tiucă etc.

Electricieni: Vasile ioniță, Mihai Sinca (al Tudosii).

Zidari: Vasile Diaconescu (al Stanchii), Nicolae (Culice) Priboianu, Cristian Diaconescu (al Stanchii), Ion Sinca (al Tudosii), Alecu Orghidan (Lecu lui Bravă).

Zugravi: frații Dănuț și Mihai Dugu (ai lui Famian), Nicolae (Nicu) Priboianu.

Olari: David Manda și fiul său David (Vidu) Manda făceau cele mai bune oale, străchini și alte obiecte de uz casnic din argilă de bună calitate pe care o aduceau din Dealul Naca (ce se află în vestul orașului Călimănești).

Pescari: frații Petrică, Alexandru (Sandu) și David (Vidu) Poteraș (ai lui Nete), Gheorghe Ustea, Ion (Nelu) Manole, Constantin Poteraș (Tică al lui Țăruș) etc.

Brutari: Simion Macavei, Alexandru (Sândică) Ceapă (Cosmin).

Bucătari: Ana Vartolomei (a lui Ursei), Gheorghe Făsui (Dică al Tudosii) și fiul său Vasile (Vasilică) Făsui, Gheorghe (Gerogel) Vartolomei (al lui Ursei), Teodora ioniță (Dora lui Țăruș) etc.

Băieșițe (au lucrat la stabilimentul de băi al stațiunii): Ana Făsui, Elena Iancu (Lina lui Antonie), Maria Niță (Oara lui Trache), Maria (Mioara) Vartolomei (a lui Ursei), Matilda Moise, Verginica Poteraș - Drăgoi.

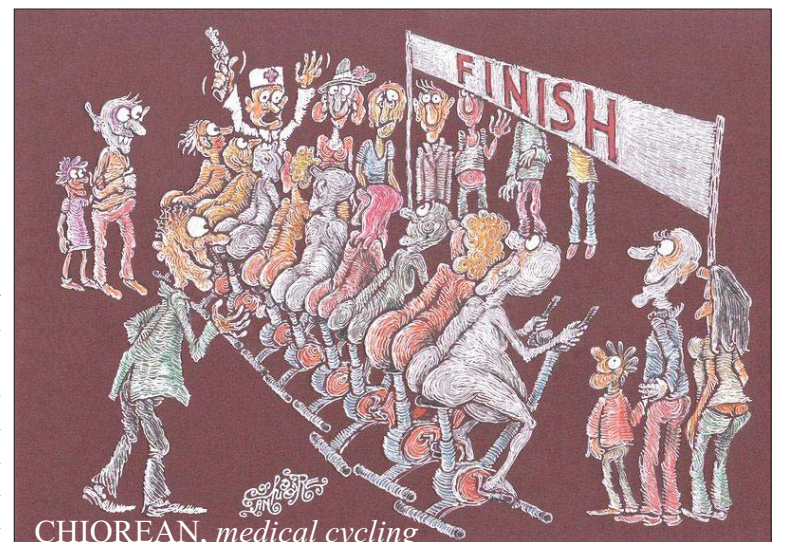
Măcelari: Dumitru (Mitică) Olănescu, Dumitru (Puiu) Olănescu, frații Ștefan (Făruică) și Gheorghe (Cole) Poteraș (ai lui Țăruș), Gheorghe Ceapă și fiul său Doru Ceapă etc.

Șoferi: Gheorghe (Gicu) Moise, Alexandru Dițoiu (Sandu al lui Zaria), Constantin (Costel) Bucea, Nicolae Diaconu.

Fotografi: Constantin (Tică) Sasu, Aurel Popescu, Anghel Moise și soția sa Georgeta (Geta) Moise.

Pe la mijlocul secolului XX dezvoltarea cartierului ajunsese la apogeu în toate sectoarele de activitate. Dar, din nefericire, către sfârșitul acestui secol, nu mai erau moara de apă, brutăria, povernele, abatorul. Locuitorii nu mai creșteau animale, dispăruseră caii și trăsurile. În cartier mai exista un singur car cu boi, al lui Vasile Mămularu. Numărul meseriașilor vrednici de altădată a scăzut foarte mult.

Iată pe scurt câteva aspecte din trecutul cartierului Vărzărie din Călimănești.

CHIOREAN, medical cycling

CÂTEVA PERSONALITĂȚI ALE LITERATURII ROMÂNE DIN NEAMUL PĂRĂIENILOR

Ion I. PĂRĂIANU

Vineri, 20 martie 2015, ora 11.30; la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul”, din Râmnicu Vâlcea a avut loc lansarea cărții „Părăienii Valahiei”, moderator fiind domnul profesor dr. Florin Epure, directorul Direcției Județene pentru Cultură Vâlcea.

Au participat numeroase personalități de diferite specialități (istorici, arhiviști, profesori, preoți, ingineri, cercetători, bibliotecari etc.) din Vâlcea, Pitești, Târgu Jiu și București.

Cartea „Părăienii Valahiei” apărută la Editura Paralela 45 din Pitești, 2014, sub semnătura autorilor: Badea Constanța, Badea Petronela și Părăianu Mihai, este un manual de istorie, bine documentat, care, în cele 336 de pagini, „dă la o parte una dintre cortinele ce învăluie încă viața Evului Mediu românesc.

Urmărind viața unei familii boierești, desfășurată pe multe veacuri, lucrarea este un tablou al vieții din Epoca Feudală a Valahiei nu lipsită de culoare locală, privind îmbrăcămintea boierilor, a jupânițelor, aspectul conacelor, al așezărilor sătești.

Monografia marilor familii boierești s-a îmbogățit astfel cu o lucrare cu profund caracter științific” (prof. Carmen Farcaș).

Străbunii noștri, boierii Părăieni, „au făcut parte din ramura domnitoare a Basarabilor”. Ei au avut un mare rol în viața socială, religioasă, militară și culturală în diferite epoci. Au deținut mari demnități în Sfatul Domnesc, iar în timpul domniei lui Matei Vodă Basarab, Danciu Părăianu, ctitorul Mănăstirii Polovragi, care deținuse, pe rând, demnitățile: Logofăt (rang de ministru), Ispravnic, Mare Sluger, Mare Postelnic, este trimis capuchehaie (rang de diplomat-ambasador) la Constantinopol.

Asemenea exemple pot continua, dar nefiind istoric de formație, am să prezint câteva personalități de marcă ale literaturii române din neamul Părăienilor, dar nu înainte de a aminti a-testarea documentară a satului Părăieni de pe Valea Oltețului, sat unde își aveau conacele boierii Părăieni. Primul document în care se vorbește de Părăiani, este Hrisovul dat de Basarab cel Tânăr la 18 ianuarie, 1480, în București; document ce se găsește în lucrarea Documente privind Istoria României, Țara Românească, sec.XIII – XIV, paginile 273 – 276.

Referindu-mă la poeți, prozatori, dramaturgi, din neamul Părăienilor, pot aminti pe Alexandru A. Macedonski, Emanuel C. Părăianu, George Gh. Topârceanu, Bogdan N. Amaru și Alexandru A. Mitru.

Din noianul de documente consultate, 402, la Arhivele Statului din Vâlcea, Argeș, Dolj, București, arhivele a zeci de primării, lucrările unor mari istorici ca: Dimitrie Cantemir, C. Cantacuzino, V. A. Urechia, N. Iorga, C. Giurescu, Octav-George Lecca ș.a., monografiile comunelor Părăieni, Livezi, Grădiștea, Zătreni, Polovragi, Baia de Fier, Tetoiu, Lădești, Stroești ș.a., pentru tema pusă în discuție, am notat ceea ce cred că interesează pe mulți specialiști. Cum am nominalizat mai sus pe Al. Macedonski, Emanuel Părăianu, George Topârceanu (poeți), Bogdan Amaru (dramaturg) și Alexandru Mitru (prozator), n-am să fac referire, nici analize literare ale operelor lor, ci am să argumentez că acești scriitori au ascendenți în neamul Părăienilor, deci în linie genealogică directă fac parte, ca rude, din generațiile anterioare ale acestora.

Alexandru A. Macedonski s-a născut la 14 martie 1854, la București. Părinți: tatăl, Alexandru Dimitrie Macedonski, om de carieră militară, de origine slavă, din sudul Dunării; mama, Maria, era fiica lui Emanuel și Catinca Fisența. Când tatăl, Emanuel, a decedat în august, 1834, Maria avea numai opt luni (n. 1 ianuarie, 1834), iar mama, Catinca, rămasă văduvă, avea 20 de ani. S-a recăsătorit cu vărul ei, Dimitrie Părăianu, care a înfiat-o pe Maria cu numele de Maria Părăianu, căreia i-a dăruit multe daruri, dar și moșiile Pometești și Adâncata de lângă Craiova, unde viitorul poet, de-acum nepot al lui Dimitrie Părăianu, și-a petrecut copilăria, pentru că și el rămăsese fără tată, când avea 15 ani. S-a presupus că tatăl, Al. D. Macedonski ar fi fost otrăvit, după ce intrase în disgrația domnitorului Al.Ioan Cuza, deși ajunsese primul general al Principatelor Române, iar în Guvernul lui C. Al. Kretzulescu, Ministru de

război.

Alexandru Macedonski a scris poezie, proză și teatru, dar în literatura română e cunoscut ca poet al Rondelurilor și Noptilor și... ca primul reprezentant al simbolismului în literatura română. A murit la 24 noiembrie, 1920, la București, la vârsta de 66 de ani.

Emanuel Părăianu s-a născut la 11 martie 1860 în comuna Izvoarele, județul Gorj. Era descendent dintr-o altă mare familie boierească a Părăienilor. Tatăl: Constantin Părăianu; mama, Constanța, se trăgea din alte două familii încărcate de istorie. Era fiica lui Constantin Frumușanu și Ecaterina Otetelișanu.

A urmat liceul la Craiova, după care, la insistențele tatălui, a absolvit o școală militară din Iași. A activat ca ofițer timp de 25 de ani, până în 1910, când, din motive de sănătate se retrage din armată cu gradul de căpitan, militând în continuare pentru luminarea și ridicarea sătenilor și a soldaților proveniți de la sate.

A debutat la Iași, publicând versuri în „Curierul”, (1884-1886).

Stabilit la Tg. Jiu publică în mai toate revistele locale: „Amicul tinerimei”, „Amicul poporului”, „Lumina satelor”, „Călăuza Gorjului” ș.a., dar colaborează sporadic și la revistele bucureștene: „Lumea ilustrată” și „Revista theatrelor”, multe scrieri fiind semnate cu pseudonimul „Manolache”.

Versurile sociale și erotice nu sunt de o profunzime și o anumită nuanțare poetică, iar povestirile sunt accesibile pentru că au o coloratură cvasifolclorică, dar conțin și elemente presămănătoriste.

Un lucru demn de reținut la Căpitanul Emanuel Părăianu este faptul că înainte cu puțin timp de a muri a depus la Casa de fier a Tribunalului Gorj un al II-lea Testament datat 23 februarie 1916, fără a aminti sau anula pe cel anterior. Nici de data aceasta el nu și-a lăsat averea moștenire familiei fiind pătruns tot de gândul bunăstării și propășirii culturii din județul lui.

Dintre scrierile sale am reținut „Umbre și lumini”-poezii (1896) și „Cartea săteanului”-povestiri (1897). A decedat la 4 decembrie 1916, în București, la vârsta de 56 de ani.

George Topârceanu s-a născut în București la 21 martie 1886. Tatăl Gheorghe Tăpârceanu, cojocar din Topârcea, județul Sibiu, în 1867 se mută la București, unde o întâlnește pe Paraschiva (născută Comu), țesetoarea „cu mâinile de aur,, din Săliștea Sibiului.

Bunicul din partea tatălui, Gheorghe Vecerde, a fost căsătorit cu Maria Părăianu. Deci, Topârceanu este viță din rădăcini de Părăieni. În 1912, poetul s-a căsătorit cu Victoria Iuga-în-vățătoare. Împreună au avut un fiu. Căsnicia n-a durat mult, destrămându-se, pentru că poetul mutându-se la Iași s-a îndrăgostit de Otilia Cazimir.

E cunoscut ca poet al baladelor: „Balade vesele”, 1916 și „Balade vesele și triste”, 1920.

A murit la 7 mai, 1937, la Iași în casa bunului prieten, Demostene Botez, la vârsta de 51 ani.

Bogdan Amaru s-a născut la 12 aprilie, în primăvara de foc și moarte a anului 1907, în satul Budele de Nenciulești, cu numele de Alexandru Părăianu.

Părinții: Nicolae V. Părăianu, născut în anul 1881, și Ana din satul Pertești, comuna Roșiile, tot de pe Valea Budelui. A mai avut trei frați: Costel (preot); Nicu (avocat) și Dinuța, fără studii superioare.

Ca elev, Alexandru Părăianu, a urmat clasele primare la Școala din Nenciulești, gimnaziul la Zătreni, Liceul „Al. Lahovary” din Rm. Vâlcea, unde, printre colegi putem aminti pe Dragoș Vrânceanu, Ladmiss Andreescu, D. Ciurezu...

Participă la Concursul național de Literatură „Tinerimea română” și din 4000 de concurenți s-a clasat pe locul al II-lea.

A început cursurile Facultății de Litere și Filozofie din București, dar a fost nevoit să le întrerupă pentru satisfacerea serviciului militar, aici, la Rm. Vâlcea-Regimentul II-Dorobanți.

După „lăsarea la vatră” revine în Capitală și se înscrie la Conservator, secția Artă Dramatică la clasa maestrului N. Soreanu.

În această perioadă a frecventat Cenaclul literar

„Sburătorul” din strada Ion Câmpineanu, nr. 40, sub patronajul marelui critic literar Eugen Lovinescu. Aici a cunoscut mulți „sburătoriști”, legând bune prietenii cu Eugen Jebeleanu, Sandu Teleajen, George Mihail Zamfirescu ș.a. Pseudonimul de Bogdan Amaru-și l-a însușit la sugestia lui Gemi Zamfirescu.

Bogdan Amaru a scris poezie, proză: schițe, cronici literare, nuvele, romane, dar în literatura română e cunoscut cu piesa de teatru „Goana după fluturi”. Pentru „talentul incontestabil ca o lamă de oțel” cum a confirmat marele Eugen Lovinescu și ca o recunoaștere a personalității sale s-a constituit Concursul Național de Dramaturgie „Goana după fluturi-Bogdan Amaru” iar la nivelul comunei Tetoiu s-a constituit un Comitet de inițiativă pentru înființarea Casei Memoriale „Bogdan Amaru” în satul Budele, inaugurată în data de 9 aprilie, 2000.

Bogdan Amaru a murit la București, în Sanatoriul doctorului Șuțu, în 28 octombrie, 1936, la vârsta de 29 de ani, neîmplinți. A fost adus la casa părintească din Budele cu o camionetă a cotidienei Adevărul și Dimineața, unde a lucrat ca redactor. A fost înmormântat în Cimitirul Bisericii din Nenciulești, fiind condus pe ultimul drum de toată suflarea din satele vecine, printre care s-a aflat și poetul Eugen Jebeleanu, însoțindu-l de la București până la Budele.

Alexandru Mitru s-a născut cu numele de Părăianu, după numele mamei, Angela Părăianu (educatoare) la 6 noiembrie, 1914, la Craiova. Faptul că a fost crescut de familia Francisc și Antonela Hundel, mă face să cred că Angela Părăianu l-a înfiat, pentru care viitorul scriitor și-a schimbat numele. A absolvit Liceul „Frații Buzești” din Craiova, după care a frecventat cursurile Facultății de Litere și Filozofie a Universității din București, devenind licențiat în anul 1940. A funcționat ca profesor la Liceul „Gh. Lazăr” din București, unde a condus, aproape două decenii, Cenaclul „Lucaefărul”.

Prozator de renume, autor de literatură pentru copii și tineret, Al.Mitru s-a bucurat de o mare popularitate în rândul acestora, dar lcrările de căpătâi rămân: „Legendele Olimpului” (un ciclu de povestiri), „Din Marile Legende ale Lumii” și „Cântecul Columnei”.

A murit pe 19 decembrie, 1989, la București, la vârsta de 75 de ani.

Din cele prezentate, se desprinde ideea că din marele neam al boierilor Părăieni, mulți dintre ei fiind oameni politici și deținând funcții publice, s-au născut și personalități bine cunoscute în literatura română ca: Al.Macedonski, Emanuel Părăianu, George Topârceanu, Bogdan Amaru și Alexandru Mitru.

ILIE FÂRTAT

Poeme

Trandafirii au pălit

În timp ce eu albeam leneș,
Privind ploaia.

”
Într-un pom,
Crescut pe un câmp pustiu,
Cântă un cuc
Ce-ți cheamă numele -
Zi tristă, singuratică.

”
Dorul, ca o jale
S-a abătut asupra mea.
Peste chipul meu domnește
Luna;
Lumina din ochii mei

te neliniștește.

”
Eu, cu un
Singur cap
Dar cu două guri
Bârfindu-mă de moarte.

”
Am închis ușa
Să stau singur
Cu ale mele.
Toată ziua privesc,
Pe gaura cheii,
La boarea de vânt
Ce scutură florile
De visele lumesti.

„LUNA SÂNGERÂNDĂ” ȘI APOCALIPSA

Gheorghe PANTELIMON

Luna este singurul satelit natural al Pământului. Romanii au numit-o Lună, grecii, Selena sau Artemis, dar în mitologie pot fi găsite și alte denumiri.

După Soare, este al doilea corp ceresc strălucitor. Distanța mijlocie față de Pământ este de 384.000 km, fiind prima țintă din Sistemul Solar pentru misiunile spațiale. În 1959 nava spațială sovietică Luna 2 a aselenizat, iar Luna 3 a obținut primele fotografii ale părții nevăzute a Lunii, unde un crater selenar poartă numele savantului român Spiru Haret. Până în prezent este singurul corp cosmic pe care a pășit omul. Pe 20 iulie 1969 a avut loc prima aselenizare a americanilor Armstrong și Aldrin, cu naveta spațială Apollo 11, care va rămâne consemnată în istoria omenirii ca o realizare remarcabilă.

Nava spațială Clementine a cartografiat-o în anul 1994, elaborând cea mai bună hartă selenară de până acum.

Luna este de 14 ori mai mică decât Pământul. Asimetria atracției gravitaționale a Seleniei este responsabilă pentru faptul că are perioada de rotație în jurul propriei axe apropiată de cea de revoluție în jurul Terrei, de aproximativ de 29 de zile, de aceea arată pământenilor mereu aceeași față. Pe măsură ce Luna se deplasează în jurul Pământului, unghiul dintre Pământ, Lună și

Soare se schimbă continuu, iar aceste variații ciclice sunt numite fazele Lunii, principale fiind Luna nouă, Primul pătrar, Lună plină și Ultimul pătrar. Eclipsese de Lună se produc la Lună plină, când Soarele, Pământul și Luna sunt situate pe aceeași linie; Pământul se află între Soare și Lună și umbrește Luna total (eclipsă totală) sau parțial (eclipsă parțială). Prima eclipsă de Lună din 2015 a avut loc pe 4 aprilie, una totală, care a fost cea mai scurtă din acest secol. Fenomenul astronomic a început la ora 13,15 (ora României), cu o eclipsă parțială iar la 14,57 a început eclipsa totală, cu un maxim la ora 15 și finalul, în jurul orei 15,02. Principala caracteristică este durata foarte scurtă a fazei de totalitate, de numai 4 minute și 43 de secunde. Eclipsa a fost vizibilă în vestul Americii de Nord (regiuni din SUA și Canada), în cvasitotalitatea Oceanului Pacific, în estul Asiei (Japonia, China), în Australia, Noua Zeelandă. Nu a fost vizibilă în Europa, evident nici în România. Cum se explică totuși culoarea sângerie? Datorită poziției corpurilor cerești, o parte din lumina Soarelui trece prin atmosfera Pământului, care filtrează lumina albastră și se refractă pe suprafața Lunii, colorând-o în nuanțe de roșu, de unde și expresia „Luna Sângerie” sau „Luna de sânge”. Trebuie precizat că Luna este lipsită de atmosferă și de câmp magnetic, suprafața ei fiind expusă direct vântului solar. Temperatura la suprafață prezintă variații între 117 grade Celsius și minus 173 de grade.

Fiindcă eclipsa din 4 aprilie a.c. face parte din așa zisa Tetrada lunară fiind a treia dintr-o serie de patru eclipse, toate

consecutive, superstițioșii cred că „Luna sângerie” prevestește sfârșitul lumii, că de câte ori a avut loc acest fenomen, omenirea a fost zguduită de evenimente care au schimbat istoria. A doua eclipsă din 2015 va avea loc pe 28 septembrie, când evreii au Sărbătoarea Corturilor și de fiecare dată când „Luna de sânge” susțin ei a picat în timpul unei sărbători evreiești au urmat evenimente catastrofale. În acest sens se aduc și unele argumente. Vulcanul Turrialba, din Costa Rica a erupt de patru ori în martie 2015; inundațiile au provocat dezastre în Chile; iar NATO și Rusia nu găsesc soluții pentru o pace traică în Europa.

În prezent se cunosc foarte bine mecanismele erupțiilor vulcanice și ale formării munților vulcanici, producerii cutremurelor de pământ, care depind de circulația magmei și de deplasarea plăcilor tectonice. Cei mai numeroși vulcani apar în zonele de subducție ca urmare a topirii marginii plăcilor tectonice. Anual pe glob se produc milioane de cutremure de pământ, cele mai multe de slabă intensitate, un exemplu fiind și cele din țara noastră de după martie 1977. Din cauza încălzirii globale și schimbărilor climatice, la scară planetară se produc fenomene meteorologice extreme, în diferite zone ale planetei. De exemplu, la începutul lunii aprilie 2015 în SUA s-au produs furtuni puternice, însoțite de inundații și seria exemplurilor ar putea continua. Este posibil ca eclipsese de Lună, aceste fenomene astrologice previzibile să fie urmate de evenimente cu impact negativ major asupra omenirii. Se pune însă întrebarea dacă există un raport de cauzalitate între ele sau sunt simple coincidențe? Se știe că multe ipoteze cu privire la apocalipsă, la sfârșitul lumii, au fost infirmate de realitate.

COLONIZAREA PLANETEI MARTE, ÎNTRE DEZIDERAT ȘI REALITATE

În ultimul timp se discută tot mai mult despre cucerirea planetei Marte. O companie olandeză se pregătește să trimită o misiune pe Marte, cu scopul de a stabili o colonie permanentă. Acest proiect privat îndrăzneț, „Mars One”, a fost lansat de olandezul Bas Lansdorp, cofondator și președinte al companiei. Programul se va derula pe parcursul a opt ani. Inițiatorii își propun ca în 2018 să trimită un robot care să adune informații, pe baza cărora se va stabili locul unde va fi amplasată colonia, urmând ca prima misiune să fie trimisă în 2024, când se împlinesc 55 de ani de la primul pas al omului pe Lună (20-21 iulie 1969, misiunea Apollo 11, cu astronautii americani N. Armstrong și E. Aldrin).

Echipajele formate din câte patru astronauti vor fi lansate din doi în doi ani. Călătoria spre „Planeta Roșie” va dura șapte luni. Printre cei patruzeți de coloniști s-ar putea afla și Andreea Lavinia Rădulescu, o româncă de 34 de ani stabilită în Toronto-Canada, care se află pe lista celor o sută de finaliști, din care vor fi aleși cei patruzeți. Inițial s-au înscris 202.586 de persoane din peste 140 de țări ale lumii. Voluntarii care vor participa la această misiune, fără întoarcere pe Pământ, vor intra în istorie ca făuritorii unei noi civilizații.

Spre informare vom prezenta, pe scurt, „cartea de identitate” a planetei Marte. Este cea de-a patra planetă în ordinea depărtării de Soare, poate, cu cea mai mare popularitate printre pământeni și se aseamănă cel mai mult cu Pământul. A fost dedicată la început de greci, apoi de romani, zeului renașterii naturii, devenit mai târziu zeul războiului și al agriculturii. Numele său se explică prin culoarea roșiatică dată de cea mai mare parte a solului marțian. Este un astru mic, cu un diametru cam jumătate din cel al Terrei. Densitatea este mai mică decât a planetei noastre, masa sa reprezentând circa o treime din cea a Pământului, iar forța gravitațională la suprafață este echivalentă cu circa o treime din

cea terestră. Distanța Marte-Soare (Astrul vieții) este de circa 228 milioane de kilometri. Se rotește în jurul Soarelui pe o orbită eliptică. Axa de rotație păstrează permanent aceeași orientare, iar înclinarea sa diferă puțin de cea a Pământului. Judecând după standardele terestre, imaginile obținute de pe navele spațiale descriu o suprafață formată din roci bazaltice cu cratere, cu vulcani, câmpii întinse de lavă, canale, canioane, „mări”, „lacuri”, „golfuri”, fără apă, puțin asemănătoare cu cele lunare, văi etc. Are doi sateliți, Phobo și Delmos, descoperiți în 1877 de astronautul A. Hall. În mare, anotimpurile sunt asemănătoare cu cele terestre, dar au unele particularități. Ziua marțiană este puțin mai lungă decât cea terestră. Marte are o atmosferă rarefiată care reține mult mai puțin căldura. Aceasta este constituită în mare parte din dioxid de carbon (95%), azot (3%), argon (2%), urme de vapori de apă. Temperatura medie anuală este de -55 de grade Celsius, aproape de cea a Polului Sud terestru în timpul iernii australe, iar noaptea poate să coboare la -100 de grade Celsius, sau chiar mai mult. Vântul reprezintă un element important, provocând uneori nori imenși de praf; mai ales în emisfera sudică se declanșează furtuni de praf. Imaginile luate de pe Mars Global Surveyor sugerează că relativ recent a existat apă la suprafață. Pe Marte există apă înghețată în calotele glaciare și în ghețuri. Nu s-a detectat viață, dar se merită să mai fie căutată.

În condițiile în care oamenii vor să-și construiască adăposturi pe Marte, ei trebuie să găsească în mod obligatoriu o soluție pentru a-i mai ridica temperatura. O metodă ar fi să pompeze în atmosfera marțiană gaze de seră, pentru a crea un efect de seră intens.

Deșeurile în atmosferă a dioxidului de carbon, care acum este ascuns în calotele glaciare,

ar putea contribui în mod considerabil la încălzirea planetei. Efectul de seră care aduce atâtea nenorociri pe Pământ, poate face ca Marte să devină o planetă mai confortabilă pentru pământeni. Însă soluția nu este simplă. Chiar dacă întreaga cantitate de dioxid de carbon disponibil ar fi eliberată în atmosferă nu ar putea încălzi suficient planeta Marte pentru a oferi condiții de viață pământenilor. Conform specialiștilor, pentru a mări temperatura medie marțiană până la punctul de topire a gheții ar fi nevoie de aproximativ opt secole. Producerea de supergaze de seră artificiale ar grăbi acest proces. Evitarea distrugerii atmosferei provocată de vântul solar va fi una dintre problemele pe care viitorii coloniști le vor avea de înfruntat. Pe Marte s-au depistat numai urme de oxigen și se cunoaște că fără el viața nu este posibilă. De asemenea este necesară și crearea unui strat de ozon care să asigure o protecție împotriva radiației ultraviolete. Totodată trebuie luată în calcul și o altă realitate. „Verzilor”-ecologiști care militează pentru protejarea Terrei li se adaugă „roșii” care vor ca Marte să fie păstrată așa cum o cunoaștem astăzi.

Din considerentele expuse anterior apreciem că este dificil chiar imposibil ca Planeta Roșie să fie colonizată în următorul deceniu. În acest proces trebuie să fie antrenate forțe de ordin științific și resurse financiare din mai multe state, cu experiență în cucerirea spațiului cosmic. Fezabilitatea proiectului a fost deja contestată de mai multe voci avizate, în ceea ce privește posibilitățile tehnice de realizare, cât și din punct de vedere financiar, costul, ridicându-se la circa șase miliarde de dolari. Dacă proiectul „Mars One” este privit de foarte mulți cu scepticism, se bucură de susținerea unor oameni de știință, cum ar fi laureatul premiului Nobel pentru fizică din 1999, Gerrard Hooft. Problema funda-

mentală rămâne crearea pe planeta vecină cu Terra-Marte, a unor condiții favorabile vieții. O întrebare revine în mod insistent: are nevoie de adevărat specia umană să devină interplanetară? Unii consideră că pentru a supraviețui trebuie să facă acest pas important. Rămâne de văzut ce ne rezervă viitorul.

Până atunci trebuie să protejăm, cu toate eforturile, planeta noastră - Terra, care se află într-un real pericol.

Pagină realizată de
Gheorghe PANTELIMON

REVISTĂ DE CULTURĂ
TRIMESTRIALĂ
produsă de
ECOSTAR 21 și EDITURA
INTOL PRESS

Editor șef: Petre CICHIRDAN
Redactor șef: Bogdan CICHIRDAN
Secretar de redacție: Felix SIMA
Tehnoredactare: SC INTOL SRL
Colaboratori:

Constantin POENARU
Mihai SPORIȘ
Marian PĂTRAȘCU
Simona Maria KISS
Gheorghe PANTELIMON
Gheorghe MĂMULARU
Paulian BUICESCU
Vasian MIRCESCU
Gheorghe SPORIȘ
Adina DUMITRESCU

Redacția:
Rm. Vâlcea, Calea lui Traian nr. 169, bl.
5, sc. E, ap. 3

Telefoane: 0250.736615
0350.401254
0746.029824

E-mail: cichirdan@yahoo.com
Website: www.globalartfusion.com
www.culturaarsmundi.ro

ISSN: 2285 – 6919

ISSN-L: 2285 – 6919 Preț: 3 lei

NOTĂ: Întreaga responsabilitate a conținutului articolelor revine autorilor.
Articolele, grafica, fotografiile nesemnate aparțin editorului.

Tipografia PRODCOM Tg. Jiu, 31.08.15